Ն՝ 681 — 1879 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 9 ՇԱԲԱԹ — ԻԶՄԻՐԻ ՄԵԿ

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹԱՐԸ
Մէջիտիյէ 20 դրուշաւոր
ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՔԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՔԻՆ
Բօսթա իւէ իրսալ օլունճազ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 դր.
Ալթը այլըգ . . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . . 60 »
Մէճիտիյէ 1 դրուշ

ԹԷՐՋԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵԱՐ

ՄԷՎԼԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱՒԻԲԷՅԻ ՀԱՄԱՐ ԵՒԷՄԻ ԳԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԱՐԸ
Պէհէր սաթիրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 իւնճի սահիֆէ 5 դր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ՝ 2 վէ 3 ի ճնու սահիֆէլէր՝ 6 դր.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Հիյատէ միւտաէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։
Մէվատը նաֆիայա տայիր պէնալէր մէճմանէն զատուլ օլունճազ վէ տէրճ օլունմայան էվրազ, իատէ օլունմայանազ։
Մէճիտիյէ 1 դրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասը, Սթամպօլոս Պապը Այի ճատէսիսնէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինէ նուէրը 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թանրիբիյէսինէ այիտ քեաֆիֆէյի մէվատտ նազգրնտա, Միւտիրի ղազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեաֆիֆէյի մէքեաթիպին տախի անըն նամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԻԽԹԱՐ

Թաշրա ապօնէլերիմիզին էքսէրիսի հէնուզ ապօնէ պէտէլերինի կէօնտէրմէմիշ օլուպ, պու թէէխխիւրին իսկ պիղէ քիւնիւ զարարը մուճիպ օլտուղունտան, պէտէլթը մէզքիւրէնին պիլա թէէխիւր իրսալը խասսէթէն թէմէնի օլունուր։

Պու միւնասէպէթլէ շունու տախէ իլավէթէն պէէան իտերիզ քի, պիր եըլըգ ապօնէ օլան զէվաթա «Ֆիլաթուն պէյ իլէ Բագըմ էֆ.» հիքայէսինի, իքրամլյէ օլարագ, վէրմէքտէ տէվամ իտէյօրուզ։

ՀԱԼԸ ՀԱՅԸՐԸ

Վիէննա վէ Լօնտրատան ալընան հավատիս՝ տայիմա Ռուսիայա գարշու թէտապիր իթթիխաղընտան պահս իտերէք, Ավսթրիա վէ Ինկիլթերրանըն՝ Ռուսիայա գարշու օլան խուսուսէթլերինի մէյտանա չընգարմագտա տըր. հաթթա պու իքի տէվլէթին վիքէլլաը՝ իյրատ իթթիքլերի բէմի նուլթգլարտա տախի՝ տէվլէթլերինին Ռուսիայա գարշու խուսուսէթլերինի կէօսթէրմէքտէն չէքինմէէօրլար։

Իպթիտա Ռուսիա իլէ Ալէմանիա պէյնինտէ խուսուսէթ էֆքէարը զուհուր իթմիշ էքէն, պու խուսուսէթին Ալէմանիատան Ավսթրիա վէ Ինկիլթերրայա ինթիդալ իթմէսի բէք զարիպ տիր։

Հագիգաթէն վիէննա վէ Լօնտրա գապինէթօլարը հիչ պիր վագրթ պու գատար ազրգ օլարագ Ռուսիանըն ալէյհինտէ պուլունմամըշլար տըր։ Ռուսիա՝ տէվլէթը Օսմանլիյէյէ իլանը հարպ իտուպ, Ռումէլիյէ ասքէր սէվգ իթմէքտէ վէ հաթթա Թունայը կէչիպ Պալգանլարա չընգմագտա վէ Պալգանլարը տախի կէչիպ՝ Սթամպօլա եանաչմագտա օլտուղու հալտէ, Էրզրում տիբլոմաթլարը՝ պու տէվլէթին շու հարաքէաթընը հագգանիյէթ նամրնա պիր ֆէտաքէարլըգ ատտ իթմիշ իքէն, պու կիւն Ավսթրիա վէ Ինկիլթերրա տիբլոմաթլարընը պիլա սէպէպ Ռուսիայա իգհարը խուսուսէթ իտերէք, չիմտիլիք քէնտի իչի իլէ մէշղուլ օլան պու տէվլէթէ պիր թագըմ նէյէթլէր իսնատ իթմէլերի, վէ պու նէյէթլերէ գարշու թէտպիրլէր տիւշիւնմէքտէ նէ՞ մանա վարտը։ Պերլին մուահէտէսինին ագտընտան պէրու, պու մուահէտէնին իճրասընտան պաշգա հիչ պիր վուգուաթ զուհուր իթմէտի քի, տէվլէթլերի պու մուահէտէտէն պաշգա թէտպիրլէր տիւշիմմէյէ մէճբուր իթթսին։

Ընճագ պիղ զանն իտերիզ քի, Ավսթրիա վէ Ինկիլթերրանըն Ռուսիայա գարշը կէօսթէրմիքլէրի խուսուսէթ՝ պու իքի տէվլէթին մէնաֆիի նամրնա օլմայուպ, բրէնս Պիզմարք թարաֆընտան պու իքի տէվլէթին տիբլոմաթլարընա իլգա օլունմուշ պիր ֆիքր տիր։

* * *

Սոն թէլէկրաֆնամէլէրտէ Ասիայա միւթէալլիգ իչ հավատիս վար տըր։

Պունլարընը պիրիսի՝ Աֆղանիսթան էմիրի եագուպ խանըն իսթիֆա իտիւպ չէքիլմէսի տիր քի, պու իսթիֆա Աֆղանիսթանը թէմամը իլէ Ինկիլթերրանըն էլինէ պըրագբեօր։ Պու իսթիֆայը խապէր վերէն թէլէկրաֆնամէ՝ ժէնէրալ Ռօպէրթսին Աֆղանիսթան իտարէսինի թանգիմ իթմէքտէ, եանի եէնիտէն թէչքիլի հիւքիւմէթ իյլէմէքտէ օլտուղունու պէեան իթմէք վաղըճըզ օլտուղունու Տէյլի Թէլէգրաֆ կազէթասը սէեան իթթիքտէն սոնդրա, լօրտ Սալիսպուրիին Ավսթրիա վէ Ալէմանիա տէվլէթլերի թարաֆընտան ալընը՝ թէէմինամ՝ մէսէլէի մէզքիւրէ հագդրնտա սէրբէսթճէ պասս իտիմէսինէ միւսաատ իտէր տէմիշ տիր։

Լօնտրա 20 հոկտ.

Տէյլի Թէլէգրաֆը զանընա կէօրէ, պիր իթթիֆագը ումումի թէէսիսնտէն տօլայը Ինկիլթերրա, Ալէմանիա վէ Ավսթրիա արասընտա պաղը միւզաքէրաթը թէէմինիյէ ճէրէյեան իթմիշ տիր։

(Պու սապահ էլէք Ռէլէգրաֆը)

Բարիզ 20 հոկտ.

Մ. Պէյրինկ վէ Մ. ու Պինիէր Մըսըրա միւթէվէճճիհէն հաբէքէթ իթմիշլէր տիր։

Պերլին, 20 հոկտ.

Մ. ու Պիլօվ Ֆրանգֆօրթտա վէֆքաթ իթմիշ տիր։

Բէյթէրսպուրկ 20 հոկտ.

Բրէնս Կօրչագօֆուն եէրինէ Մ. Վալուիէֆին թային օլունճաղընա տայիր օլան ըրիայէթ թէքզիպ օլունույօր։

Լօնտրա 20 հոկտեմբեր

Սիմատան ալընան պիր թէլէկրաֆքէ նազարէն՝ Քեապիլտէ պուլունան Ինկիլիզ ասքէրլերին մուխապէրաթընը գաթ իթմէք իչիւն Աֆղանլար քիլլիյէթլէ թօրանմագտա տըրլար։ Ինկիլիզ ասքէրլերի տախի Աֆղանլարընը հիճճիմինէ մուզավէմէթ իթմէք իւզրէ թահաչչիւտ իտիյօրլար։

Լօնտրա 20 հոկտեմբեր

Տէյլի Թէլէգրաֆը պու կիւնքի թարիխէ պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ռուսլար չէտտա պիր մուհարէպէտէն սոնրա Մէրվէ միւվասէլէթ իթմիշլէր տիր։

Աֆոն Ռիխթեր

Պու սապահքի Տէյլի Նիուզ զազէթասընընը բիրայէթինէ կէօրէ, Ինկիլթերրա հիքիւմէթի Գանտահար չէհրինի գատար պիր չըմէնտիքէր խնչասընա վէ այաթ ու էտէվաթը լապըմէնին իչիրիսընա գարար վերմիշ տիր։

Լօնտրա 20 հոկտ.

Պու սապահքի Թայմս զազէթասը, Ավսթրիա իլէ Ալէմանիա պէյնինտէ պիր իթթիֆագնամէնին ագտը բիվայէթինի թէքզիպ իտիյօր։

Գահիրէ 20 հոկտ.

Հապէշիսթան հիքիւմէթի՝ Գահիրը Ամիր (Կարմիր ծով) իւկէրինտէ քեայնի Մասսուատան վաղ կէչմիշ տիր։ Պունուն եէրինէ ճէնուպտա տիկէր պիր լիման ամադա բիպա կէօսթէրիյօր։

Բէթէրսպուրկ 20 հոկտեմբեր

Ռուսիանըն Պալթիգ Ալման էյալէթլերի մէքեաթիպի իսթիտանպուլինտէ Ռուսճա տէրս վիրիլմէսի իչիւն էմրը չէտտա իթթա օլունմուշ, վէ Տուրբարթ Տար իլ Ֆիւնունունտա տախի Ռուսճա թալիմ վէ թէալիմ իտիլմէսինէ գարար վիրիլմիշ տիր։

Պերլին 20 հոկտեմբեր

Ռիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, Ալէմանիա հիքիւմէթինին Բրուսիա չընմնորֆերլերի հադգընտա թանզիմ իյլէտիլի լայէհա իւզերինէ, մէզքիւր չընմնորֆէր տիրէքթօրլարը իլէ պիր մուգարէնէթը էֆքեար հուսուլէ կէլմէք իւզրէ տիր։

Մէզքիւր լայէհա մուհիպլինճէ Բրուսիա չընմնորֆերլերինի քէնտի թանթը իտարէսինէ ալաճագ, վէ օվագրթ հիքիւմէթ տախի մուֆասալ պիր գանունանամէ լայէհասընը մէճլիսի մէպուսանըն միւզաքէրէսինէ վաղ իյլէյէճէք տիր։

Լօնտրա 20 հոկտեմբեր

Բուսլար Մէրվէյի ուզուն պիր մուհարէպէսինէ սոնրա զապթ իթմիշէր տիր։

Լօնտրա 21 հոկտեմբեր

Բուսլարընը Մէրվէյի զապթ իյլէտիքլերինէ տայիր տիւն աղշամ քի Տէյլի Թէլէկրաֆը վիրտիի հավատիսի թէյիտ իտէր սուրէթէտ Ինկիլթերրայա հիչ պիր թէլէկրաֆ կէլմէմիշ տիր։ Անէլ ումումի զանն օլունտըղընա կէօրէ Բուսլար օ գատար էհէմմիյէթի օլմայան սայիր պիր նօգթայը զապթ իթմիշ օլմալըտըրլար։

Լօնտրա, 21 հոկտ.

Պու սապահքի Տէյլի Նիուզ կազէթասը տէեօրքի, խապէր ալտըղընը զա կէօրէ, Եագուպ խանըն պէշ եաշընտա պուլունան պիր օղլու՝ Ինկիլթերրա տէվլէթի թարաֆընտան միշարիյէհ վարիս թանընաճագ տըր։ Վարիսի միշարիյէհին Աֆղան թահթընա ճիւլիւսինի ինթիզարէն, Ինկիլթերրա տէվլէթի մէմալիքի մէզքիւրէնին իտարէսինէ բույէթ իտէճէք տիր։

Պիրազ շիւպհէլի կէօրիւլէն պոռ հավատիսի սայիր Ինկիլիզ կազէթալարընտան հիչ պիրիսի թասուիգ իթմէյօրլար։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տիւնքի կիւն մէճլիսի վիւքէլա, ֆէվգէլատէ օլարագ, Պապը Ալիտէ իճթիմա իտուպ, ահվալը հազրէրէե տայիր իճրայի միւզաքէրաթ իյլէմիշ տիր։

—Սիւֆէրաի էճնէպիյէնին էքսէրիսի տիւնքի կիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք, վիւքէլլի ճէտիտէ հաղարաթընա բէսմի թէպրիքի կյֆա իյլէմիշլէր տիր։

—Տալիպիյէ նաղբը Մահմուտ Նէտիմ բաշա հազրէթլերինին քիւչիւք պիր վաբար թալսիս պույրուլմուշ իսկ տէ, միշարիլէյհ հազրէթլերի սահիլանէլերինտէ բէք աղ միւտաէթ գալաճաղընը, վէ օ միւտաէթ իչիւն տախի Շիրքէթ վաբարընընը իճրա իթթիյի նէօպէթէր՝ ամէտշիւտլերինէ միւսայիտ օլտուղունու պէեան իլէ, մէզքիւր վաբարու իատէ իյլէտիյի իչիտիմիշ տիր։

—Շէհիր էմինի էսպագ Բէշիտ բաշա պու տէֆա Համա սանճաղը մութասարրըֆլըղընա թային պույրուլմուշ տուր։

—Վէրէն բիվայէթինէ կէօրէ, տէվլաիր միւֆէթթիշի Ծաֆվէթ բաշա հազրէթլերի իսթիֆա իթմիշ, վէ պունուն ճէվապը պու կիւն վիրիլէճէքմիշ։

—Կէչէնտէ Բէշթաշա Ֆրանսիսքէն քիլիսէսինտէ զաթը Շահանէ իչիւն տուպէր գրաաթ օլունտուղու եազըլմիշ իսի։ Մաֆէյն պաշ քեաթիպի Այի Ֆուատ պէյ էֆ. հազրէթլերի Բէշթա շէհպէնտերի Ֆերիտուն պէյէ պիր թէլէկրաֆ քէշիտ իտերէք, թէշէքքիւրաթը Բաթիշահկյի տուա իթթիրէն զէվաթա թէպլիղ իթմէսինի էմր էյլէմիշ տիր։

—Բուսմանիա էլչիսի Մ. Ցէմէթրէ Պրաթիանո, մայէթինտէ պիրինճի թէրճէման Մ. Լահայլ պուլունտուղու հալտէ, կէչէն ճումա երթէսի կիւնիւ հուզուրու Շահանէեէ չընգարագ, եարըմ սաաթ գատար միւլագաթտա պուլունմուշ տուր։

Սէֆիրի միւշարիլէյհ մէէղուլնէն պու քէրրէ Պուգրէչէ աղիմէթ իտէճէկի ճիհէթլէ, պաշ սըր քեաթիպ Մ. Օպէտէնարօ մասլահաթկիւղարլըգ սրֆաթըյա վէքեալէթ իտէճէք տիր։

—Լտիրնէ վիլաեէթի միւսթէշարը Վասա էֆէնին կէչէնտէ քէրիմէսինին ագտը լիզտիվաճը միւնասէպէթի իլէ Տէրսաատէթ կէլմիշ օլտուղունու եազմըշ իսիք։ Միւշարիլէյհ պու քէրրէ մահալը մէմուրիյէթինէ ավաէթ իյլէմիշ տիր։

—Կրան տիւգ Գօնսթանթինին կէչէն հաֆթա Բարիզտէ պիր օթելին նէրտիվէնինտէն էնէր իքէն տիւշիւպ այագը գէրբլըղընը պիր թէլէկրաֆ խապէր վերմիշ իսի։ Պու տէֆա ալընան մալիմաթա կէօրէ, միւշարիլէյհ խայլիտէն խայլի էյիլէշմիշ օլմաղա, պիր գաչ կիւնէ գատար բէթէրսպուրկա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէպիլէճէքմիշ։

—Կօրտոն բաշա թարաֆընտան հոկտ. 10տա Գահիրէյէ աթիտէքի թէլէկրաֆ վիւրուտ իթմիշտիր։

«Պիր մըդտար Հապէշիսթան ասքերի մայէթիմտէ պուլունտուղու հալտէ, դրալըն իգամէթկեահընա կիտէճէկիմ ճիհէթլէ, հոկտ. 10տա միւվասէլէթ իտէճէկիմի մէմուլ իտերիմ։ Միւշքիլաթը մէվճուտէնին հիւսնի սուրէթլէ թէսվիյէբէզիր օլաճաղընա քէմալը էմ. Նէյէթլէ ինթիզար իտիյօրում։»

—Վագըֆ օլան արազի վէ էմլաքընը միւնթազամ պիր տէֆթէրինի եազմագ իչիւն մալիյէ վէ խազինէյի խասսա վէ տէֆթէրխանէ նէզարէթլերի մէմուրլարընտան միւրէքքէպ օլարագ, տէֆթէրխանէ նազրը Մուսթաֆա էֆ. հազրէթլերինին թահթը ըրյասէթինտէ պիր գոմիսիոն թէշքիլ օլունմուշ տուր։

—Պուլկարիսթան հիքիւմէթի՝ էյալէթը մէզքիւրէ թէլէկրաֆհանէլերինտէ ինկիլիզճէ վէ իթթալեանճա մուխապէրաթ գապուլ օլունմասընտան իմթինան իթմիշ օլմաղա, մէզքիւրէ տէվլէթլէր Սոֆիատաքի գոնսօլոսլարը վասէթասը իլէ պու պապտէ իյզահաթ թալեպ իթմիշլէր տիր։

—Ֆիլիպէտէ Ֆրանսըզճա վէ Թիւրքճէ օլարագ հաֆթատա իքի նիւսխէ նէշր օլունմագ իւզրէ, Լէ-Բոնտ դը Բոնդիէ Օրէնթալ (Շարգի Բուսմէլի Երլտրզը) նամը իլէ գարիպլէն պիր կազէթա նէշր օլունճաղ իմիշ։

—Շարգի Բուսմէլի միւխթէլիթ գոմիսիոնունուն Ֆրանսա պաշ գոմիսէրի պարօն Բէնկ՝ սըր քեաթիպի Մ. Բոզէթ իլէ Մակէթոնիայա վէ Ալբանիա վիլայէթլերինի սէյահաթընտան պու քէրրէ Ցէրսաատէթ ավաէթ իյլէմիշ տիր։

—Մուհաճիրլերին պաղը գօնագ վէ խանէ վէ սայիրէտէ իսքեան իտիպ, հէման քեաֆիֆէսինի խաբաղ իթթիքլերի մալիմ տիր։ Պու տէֆա մուհաճիրլերին գոմիսիոնունուն պիր գարարը իւզերինէ սուտուր իտէն իրատէի Շահանէ մուճիպլինճէ, մուհաճիրլերին իգամէթ իթթիյի միւտաէթ իչիւն մէզքիւր գօնագ վէ խանէլերտէն էմլաք վերկիսի ալընմայաճաղը կիպի, թամիր իթմէք խութէնիլտիկինտէ բուխսաթ թեզքերելերի տախի մէճճանէն վերիլէճէք տիր։

—Յատունտան եազըլըրընա կէօրէ, իքի եիւզ գատար Զէրքէս Ամասիա սանճաղընտա Թէրզէլի նամ Խրիսթիյան գարկյէսինէ թաարուզ իտէրէք, խանէլերի վէ տիւքքեանլարը եազմայա վերմիշ, պիր թագըմ տէհշէթլի ճինայէթլերտէ պուլունմուշ, վէ էհալի գասապայա կիտիպ շէքեայէթ իթմէմէք իչիւն քէօյիս մուհասէրէ իթմիշլէր տիր։

—Ներէգօրլը վէ Գաթարինալը պէշ ալթը նէֆէր Ռում պաղը իքիսատաթ իճրասընտա պուլունտուգլարընտան, Սէլանիք տիվանը հարպընտա մուհաքէմէ օլունուպ, պաղրսը Քէօթահեայա վէ պաղրսը Պրուսայա նէֆի օլունմուշլար տըր։

—Ռուսիա թէպասը մաթլուպաթընն թէսվիյէսինէ մէմուր մուխթէլիթ գոմիսիոն, տիւնքի կիւն տախի խարիճէյէ տայիրէսինտէ իճթիմա իթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գուստու-Շերիֆ Ռում բաթրիյի բիւթպէթլու ժէրոթէ էֆ. հազրէթլերի տիւնքի կիւն բաթրիգխանէյէ պիլ ազիմէ բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Արբազան հազրէթլերինէ իատէի վիզիթա իթմիշ, վէ իհթիրամաթը ֆիպգա իլէ գապուլ օլունմուշ, վէ պիր սաաթ գատար միւլագաթ էյլէմիշ տիր։

Օրթաքէօյտէ սաքին Ցօրթօր Հէրմանեան, իգամէթկեահընը Պէյօղլու Ցօղլու եօլըն իթթիխալինաէքի Յովհ. Ոսկեբերան քիլիսէսի ճաատէսինտէ քեսին Ն. 9 խանէյէ նագլ իյլէմիշ օլտուղունու բազգէթլու միւշքերիլէրինէ իրան իտէր։ 30—5

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

ՍԸՐ ԼԷՑԸՐՏԸՆ ՍԷՑԱՀԱԹԸ

ԹԷՊԷՏՏԻՆԷԻ ՎԻՒԲԷԼԱ

ԸՍԼԱՀԱԹԸ ՄԱԼԻՑԷ

(Թարգմ. Տէրսաարէն մոխիթարեան)

«Տէրսաատէթ, Հոկտ. «Սըր Հէնրի Լէյըրտ Գրպրըսատան հարեքէթ իթաւ, վէ պիր գաչ կիւնէ գատար Տէրսաատէթէ ավտէթ խտէճէք տիր։ Սէֆիւրի միւշարիէյհին պու սէյահաթը իւք աղըզ տեվայիրի տիբլոմաթիդիյէ վէ բէսմիյէտ պիր մրդտար էնտիչէյի մուճիպ օլտու, վէ սէհահաթըն մադսէտի հագդընտա տախի խայրըճա թախմինէր օլունտու։ Տուէլի մուաղզամա սիւֆէրասընտան պիրիսի(1) Ինկիլթէրրա եէնտէն պիր թօրադ զապթ իթմէք, եախօտ եէնի պիր հիմայէ թէէսիս իյէմէք նիյէթինտէ տիր տէյի զանն իտէրէք, Սըր Լէյըրտ իվէ պէրապէրինճէ պուլունան ատէմէրին հարաքեաթընա եագրնտան տրդդաթ իթմէք իւզրէ, Սիւրիատա վէ ճէզայիրի պահրիյէտէ մուգիմ գօնսօլօսլարընա էմր կէօնտէրտի, վէ պու էֆէնտիլէրին (գօնսօլօսլարը) տէ չօդ պիր իշլերի պուլունմատրըզնտան, վէ ումուրը տիբլոմաթիդիյէտէ չէօհրէթ քէսպ իթմէքիյի բէք զիյատ արզու իթտիքլերինտէն, Տէրսաատէթ տէ պուլունան բէիսլերինէ (Թայմուսխրինին խմինի քէթմ իթտիյի սէֆիրէ) օ տէրէճէ մուֆասսալ բարօրթօլար կէօնտէրտիլէր քի, պու զաթ օ պիր կիւն չագաթարզընտա պէեան իթտի քի, ասալէթլու բէֆիդինին (Սըր Հէնրի Լէյըրտըն) հէր սապահ գահվէարթըսընտա նէ եէտիյինէ տայիր պիլէ քէնտիսինին մունթազամ մալիւմաթը պուլունմագտա տրը։ Հալ պու քի գօնսօլօսլար կէօրտիւքերի չէյլերէ տրդդաթ իթմէք մէմուրիյէթիյլէ իբթիֆա իթմէյիպ, իշլերինտէն պաղըլարը թօհաֆ թախմինլեր իտէրէք, Ինկիլիզ սէֆիրինին սէյահաթը նէմագսէտ մէպնի օլտուղունու տա անլամըշ տրբրար կիպի կէօսթէրիրլեր իտի, ֆագաթ գօնսօլօսլարը պու թախմինլերի եէքտիկերինէ պիթիւն պիթիւնէ մուղայիր օլուպ, անճագ շու նօգթատա հէպսի տէ հէմէֆքէար պուլունայօրլար քի սըր Լէյըրտըն սէ ահաթը խաֆի պիր բօլիթիգա մագսէտինէ մէպնի տիր։ Ցարայը հիւմայունտա տախի քէզա պիր չօդ թախմինլեր իտիրմիշ իտի, վէ պաղը ատէմէր զաթը Շահանէյի գանտըրմաղա չալըշմըշար տրը քի, Ինկիլիզ սէֆիրի Շամտա Միտհաթ բաշա իլէ պիր չէյթանլըգ տիւշինմէյէ կիթմիշ տիր։ Զաթը հագրէթի Բատիշահինին պու կիպի լագըրտրլարա նէ տէրէճէ սէմի իթիպար հէվալէ իթտիյինի պիլմէք միւմքին տէյիլ իսէ տէ, սարայը հիւմայունտա այէլ ումում շու զանն վար տրը քի, զաթը Շահանէ, սըր Լէյըրտըն մայէթինտէքի ատէմէր իլէ Թարապիա սէֆաբէթիանէսինէ ավտէթինտէն տահա զիյատ միւսթէրիհ վէ մէմնուն օլաճագ տրը։ Դարայանօբուլօ մէսէլէսի պիր աղ ֆէնա թէէսիր իթմիշ օլտուղունտան, զաթը Շահանէյին պաղէն զարիպ լագըրտրլարա տա դուլագ ասմա տրը թապին օլապիլիր։ »

«Նէթիճէսի շու օրայօր քի, զաթը հագրէթի Բատիշահի, թէտապիրի դաթիյէ վէ չէհատէ իթթիխաղը մատտէսինտէ, էվվէլքինտէն զիյատ խմինքեաճ (խմէճմէղիք) կէօսթէրիյօր։ Պունտուն իլէ պէրապէր, իշլերին հալի բէք ֆէֆնա օլտուղունու էյիտէն ան-

(1) Ֆրանսըզ սէֆիրի օրմալը տրը։

լամադտա տրը, վէ քէնտի վիւքէլասընին չօդլուգ իշ կէօրմէտիքլէրինտէն տօպայը սրդ սրդ խօշնուտտուղուգ պէյան իտէյօր։ Իթիրաֆ իթմէլիյիղ քի զաթը Շահանէնին պու խօշնուտտուղուղուբէք հագդէր տրը. ֆագաթ չիմտիքի հէյէթի վիւքէլա մէմուրիյէթտէ դալարդգա, զաթը հագրէթի Բատիշահինին չիքեայաթը մէդքիւրէսի չօդլուգ նէթայիճի ֆիիլիյէյի միւնթիճ օլապիլէճէյի միւհթէմիլ տէյիլ տիր։ (1)։

«Պաշ վէքիլ Արիֆի բաշա միւսթագիմ վէ էյլի Նիյէթի վէ բէք թէրպիյէի պիր ատէմ տիր, ֆագաթ չապուգ սէօզէ եաթար, վէ Նիյէթինի իճրա իթմէք իչիւն ըրարա պիր իչին արդասընա միւշմէղ, եանի հատտէն զիյատ զալիկ տիր։ Արիֆի բաշանըն եէրինէ կէչէճէք տիր տէյի զանն օլունան Սաֆվէթ բաշատան տա պէօյիւք պիր շէյ պէքլէնէմէղ։ Ռիվայէթէ կէօրէ, բաշայի միւշարիէյհ հագրէթէլերի սախիրէն տէմիշ քի, քէնտիսի մէմալիքի Օսմանիյէտէ էն զիյատ վագրթ գազանմաղը պիլէն տիբլոմաթ տրը, վէ օ չէօհրէթի զայզ իթմէք նիյէթինտէ տէյիլ տիր։ Եյէր պէօյլէ պիր սէօզ սէօյլէմէմիշ իսէ, սէօյլէտիյինտէ եաան օլմաղ ըտը։ Շիմտիքի հէյէթի վիւքէլայը թէշքիլ իսէն գէվաթ եա դաղի Օսման բաշա հագրէթլերի իլէ հէմհէֆքեար պուլունայօրլար, . . . վէ եախօտ, զաթը հագրէթի Բատիշահինին տիլխահը միւճիպլինճէ հարէքէթ իթմէքտէ օլան Սայիտ բաշա իլէ պիր տիրլեր։

«Շու հալտէ հէրքէս բէյ տէրբէյ էօյլէ տիւշինիյօր վէ հաթթա Զաթը չահանէ տախի վագրթ պէ վագրթ օ էֆքեարտա պուլունայօր քի, իշլերին իտարէսի պիր դավի իլ մէսլէք վէ չէտիտ պիր վէյիրի ումուրա հէվալէ օլունմալը տրը։ Ֆագաթ էօյլէ պիր ատէմ նէդրտէ պուլմալը։ Եֆքեարը ումումիեէ պիր Թարաֆտան Թայրէտտին բաշանըն վէ օ պիր Թարաֆտան տա Մահմուտ Նէտիմ բաշանըն իսմինի վերիյօր։ Պու իքի զաթլար եէքտիկերինէ տապան տապանա զրտտ մէպտէլէր վէ մէպլէքլեր սահիպի տիրլեր։ Խայրէտտին բաշա էյէր էլինտէ մըգտարը քիֆայէտէ մէզունիյէթ պուլունտա, ումուր տէվլէթտէ սարայը հիւմայունուն խաֆի վէ զայրի մէսուլ նուֆուզունու պիթիւն պիթիւնէ թէէսիրսիզ պրագաճագ վէ Գօնսթիթիւսիօն ուսուլը կիպի պիր շէյ իհտաս իտէճէք տիր։ Հալ պու քի Մահմուտ Նէտիմ բաշա, զաթը հագրէթի բատիշահինին մուավէնէթիյէ տէվլէթին չիմտիքի բօլիթիդի մաքինասընը չէտիտէն հարէքէթէ գօմագլա իքթիֆա իտէճէք տիր։ Ադտիւլ Համիտ խան հագրէթլերինին պու իքի բրօկրամարտան գանղըսընը թէրճիհ իտէճէյինէ տա, յիր շիւպհէ օլամաղ։ Զաթը չահանէ Խայրէտտինին մէգասխինէ վագրթ օլտուգտա, միւշարիէյհի մանորընտան աղ վէ եէրինէ Մահմուտ Նէտիմի թային զրմնընտա թէտապիրի լաղմէյթէճէշպիս իթմէյ պաշլատը, վէ պու պագտէ էֆքեարը հիւմայունլարընճա թէպէտտիւլ վուգու պուրմամըշ օլտուղունու սօն պիր գաչ կիւն զարքընտա աշիքեար պիր սուրէթտէ անտտրգ։ Խայրէտտին արթրգ սարայը հիւմայունա տավէթ օլունմայօր, վէ քէնտի ատէմէրինտէն պիրիսի, եավէրի հագրէթի Բատիշահիին գըլընմըշ օլտուղու հալտէ, եագընըրտա օ մէմուրիյէթտէն աղ օլունտու. Հալ պու քի Մահմուտ Նէտիմ պիր դաչ տէֆա Եըլտըզ քէօշկէ կիթմիշ օլտուգտան մատտա, տէվլէթին պիւթիւն ումուրը միւհիմմէսինտէ մունթազամէն քէնտի էֆքեարը սիւալ օլունույօր։ Վէ մէճլիսի վիւքէլատա հաղրը պուլունույօր։ Հաթթա, զաթը Հագրէթը Բատիշահի ահվալը հաղրբէի մալիյէ հագդընտա ախիրէն Մահմուտ Նէտիմ բաշանըն էֆքեարընը սիւալ իթտի, վէ բաշայի միւշարիէյհին պէյան իթտիյի ֆիբր ղայէթէ չայանը տրդդաթ տրը։ Իշ պու մէսէլէի մալիյէ հագդընտա վիւքէլա իբի ֆրդայա միւնդասըմ օլմուշ տուր։ Պաղըլարը թէբլիֆ իտերէր իտի քի տէվլէթ մէնապիի հաղրբէի վարիտաթը իլէ կէչինսին, վէ տույունը խարիճիեէ մէսէլէսի տէրհալ թահթը տրդդաթա ալընսըն, չէօյլէ քի տէվլէթին իթիպարը պիր միւէտար եէրինէ կէլսին վէ խաղինէի ճէլիլէնին էն ադիմ իհթիյաճաթը իչիւն եէնի պիր իսթիգրաղ իթմէք միւմքին օլսուն։ Մահմուտ Նէտիմ բաշա տախի իչթէ պու էֆքեարա իտի։ Գուբօնպարըն թէէտիյէսի թաթիլ օլունմասը Մահմուտ Նէտիմէ աթֆ օլունտուղունտան, բաշայի միւշարիէյհին քէնտի նամը իւզրէրինտէն պու լէքէի մահվ իթմէք զայրէրթինտէ պուլունմասը թապիի տիր, վէ մանսրպա կէչտիրտէ օ եօլտա պիր իշ կէօրէճէյինի տէ մէմուլ իտպիլիրիղ։

«Զաթէն մալիյէ նազրը, տուեունը խարիճիյէ իչիւն սէնվի պիր մրդտար ադճէ թէէտիրէ, եախօտ հիչ օլմազտա վատ օլունմասընա տայիր պիր բլան հազրբլայրպ, տուէլը մուաղզամանըն Տէրսաատէթ սէֆիրլէրինտէն պիրիսինտէ պու բլանը պէեան իթմիշ իտի. նազրը միւշարիէյհ պէօյլէ պիր բլանըն սէրիէն մէվզիի իճրայա վազ օլունապիլիր օլտուղունու մէմուլ իտիյօր։ Հալ պու քի, շիմտիկի եօյլէ պիր բրլան մուվաֆֆագ օլապիլիր մի մատտէսի տէ պիր մէսէլէ տիր, չիւնքի կէրէք սարայը հիւմաեունտա վէ կէրէք Պապը Ալիսէ, ումուրը մալիյէ իչիւն պիր նէզրէթի էճնէպիյէ գապուլ օլունմասը պիւթիւն պիւթիւնէ բէտտ օլունույօր, վէ եօյլէ պիր նէզրէթի էճնէպիյէ տէ պուլունմաեընճա, էճնէպի պանքէրլեր պու մուամէլէի մալիյէ իչիւն լաղմ կէլէն սերմայէէի վէրմէէճէքտիր։ Մալիյէ նազրը էճնէպիլերին չապուգ սէօզէ գանճագ օլտուգլարընտան բէք էմին տիր, վէ եօյլէ զանն իթմէքտէ տիր քի, գուբօնպար նիզամը յա թէէտիյէ իտիլտիյի վագրթլարտա օյտուղունկիպի, չիմտի տէ միւշէվվէշվատլար շայանը իթիմատ քէֆալէթլեր կիպի գապուլ օլունճագտը։ Պաղը էճնէպի պանքէրլեր, խաթատա պուլունտուղունու մալիյէ նազրրընա խուսուսի պիր սուրէթտէ իկթար իթտիլեր, վէ գապուլ օլունապիլէճէք քէֆալէթլեր եախօտ թէէմնաթը իթա էյլէմէսինի նասիհաթ էյլէտիլեր, ֆագաթ մալիյէ նազրը պու խաեըրը նասիհաթը գապուլ իթմէեէ բէք մէյլ կէօսթէրմէտի չիմտիեէ տէկին։

«Պինանէ ալէյհ, Պապը Ալիսէ միւշքիլաթը հագրէի մալիյէսինտէ մուավէնէթ իթմէք եօլունտա Ֆրանսըզ հիւքիւմէթինին իդտամաթտա պուլունտուղունա վէ պիր Ֆրանսըզ պանգասընին տերմեան իթտիյի թասավվուրըրտա տայիր տէվլէրան իտէն շայալարա բէք էմնիյէթ իթմէք, էմրի ադլ տէյիլ տիր։ Եօգարտա զիքր իթավիյիմ միւնասիպէթլէ, Զաթը չահանէ, տույունը ումումիյէտէն հիչ օլմազտա 100տէ 1 եախօտ 2 թէէտիյէ իտիրեք տէվլէթին իթիպարը մալիսի իպգա օլունապիլէճէյինի վէ օլ վագրթի պիր խարիճի իսթիգրաղ ադտ իտիլէ-

պիլէճէյինի մէմուլ իթտիյինի, սիւֆէրատան պիրիսինէ պէէան իթաիքտէ, պու տիբլոմաթ իհթիյաթքեարանէ չէօյլէ պիր ճէվապ վէրտի քի, էկեր տէվլէթին իթիպարը մալիսի իպգա օլունուր իսէ, պիր իսթիդրաղ ադտ օլունապիլէճէյինէ տայիր չիւպհէ օլամաղ։ Տէվլէթին ահվալը հաղրբէի մալիյէսինի վէ չիմտիքի իտարէի մալիյէնին իդթիտարսրդլըղընը վէ իսթիրսատաթընը վէ Զաթը չահանէ հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օյսուն միւտահէլէի էճնէպիյէ գապուլ իթմէյի ասլա իսթէմէտիյինի պիլէնլեր, օ տիբլոմաթըն իհթիյաթքեարանէ սէօզ զիւնտէն պաղդա պիր սէօզ տէեէմեէճէք տիրլեր։ »

ԱՍԻԱՏՍ ՃԻՆԱՑԱԹ

ՊԻՐ ԷՐՄԷՆԻ ՑԱՄԻԼԵԱՐՆԵՐՆ ՏԷՀՇԵԹԱՄԻԶ ՍԷՐԿԻՒԶԷԹԻ

ԱՆԿԱՕ–ԹԻՒՐՔ ԸՍԼԱՀԱԹԸ

(Թարգմ. Նաբէն տէ-Նէ Նէոսիէնդրտ Դանդրէյճ Աշնոպ Մէրիոսպուսնան պա-ֆէնտէ.)

«Շիմտի, պու Թարաֆլարտա խուսուսի պիր Թէհլիքէ մէնպար օլան չէյ տէ, Հալէպին շարդ վէ ճէնուպ ճիհէթլէրինտէն քիւլիէթլի Արապլարըն քէնտի տավարլարը վէ սրդրլարը իլէ պու Թարաքլարա կէլմէսի տիր։ Պիր այան պէրու պու պէտվի Արապրար Ալինթապան չըմալ վէ զարպ ճիհէթինտէքի տաղլարտա կէլիպ եըզրըմըշլար տրը։ Պիր գաչ այան պէրու տէվամիթմէքտէ պուլունան գուրաղլըգ սէպէպիյլէ պու ատէմէր քէնտիլէրին հէր վագրթքի մէրալարընը Թէրք իթմիշլեր տիր։ Մարտ այընը խիթամնտան պէրու Ալինթապտա եաղմուր եաղմամըշ տրը, վէ հաթթա կէչէն գրշ էանասընտա տա, հէր վագրթքի մրդտարըն անճագ նըսֆը գատար եաղմուր եաղմըշ տրը. հալ պու քի Եփրատըն զարպ ճիհէթինտէքի չէօլտէ վէ ճէզրէտտէ, պու ֆէնալըդ տահա պէօյիւք օրմուշ տուր։ Ուրֆատան պուրայա կէլէն պիր տօսթումտ տէր քի օ չէհիրտէն Պինճիքէ կէօթիւրէն եօլտա, եանի 60 միլ (15 սաաթ գատար) մէսաֆէ իւզէրինտէ սուպուլմագ միմքին տէյիլ տիր։ Պու Արապլարըն քէրվանլարը զարիպ պիր մէնզարէ Թէշքիլ իթմէքտէ տիր. . . ։ Տիւնեատա հէր շէյ Թէպտիլ օլապիլիր ամմա, պէտվի Արապըն Թէպէտտիւլի եօգ տուր։

«Գուրաղլըգ սէպէպլիյլ, Ալինթապ սանճաղընին ճէնուպի վէ շարգի ճիհէթլէրինտէ զախիրէնին վէ հէման քեաֆֆէի էրզագընը ֆիյաթը բէք զիատէ Թէրագգը իթմիշ տիր, վէ հաթթա պուրատա Ալինթապտա, հէր շէյին ֆիյաթը, պիր սէնէ էվվէլքինին իքի գաթը, վէ իւչ սէնէ էվվէլքինին հէման իւչ գաթը տրը։ Ղանճաղըմընը ճէնուպ վէ շարգ ճիհէթլէրինտէ իսէ պու ֆարդ տահա պէօյիւք տիւր։ Հալ պու քի, իշլեթտիյիմիզ կէօրէ, շէհրիմիզին չըմալ ճիհէթինտէ 100 միլ (Թագրիպէն 25–30 սաաթ) մէսաֆէտէ մահսուլաթ բէք պոլ օլմուշ տուր, վէ զախիրէնին ֆիյաթը էհվէն տիր։ Ֆագաթ նագլիեէ մէտարիֆի օ տէրէճէ պէօյիւք տիւր քի, մէմլէքէթին պիր Թարաֆը գրթլրգտան հէլաք օլալիկը, վէ օ պիր Թարաֆընտա իսէ հէր քէս արթան զախիրէսինի նէ եարաճաղընը պիլմէզ։ Թիւրքիատա եօլլար նիզամընա գօնուլմայընճա, տայիմի սէրվէթ վէ սատատէթ զայրը միմքին տիր։

«Պու Թարաֆլարըն իսլամլարը, խրիսթիանլար իւզէրինէ վուգու պուլան Թէպարուզլարտան նաչի ճէզայի նագտի օլարագ հիւքմ օ, լունտուգլարը մէպլաղլարը Թէէտայէ իթմէմէք իչիւն եէնի պիր եօլ պուլմուշ տուրլար։ Էքսէրիա պու Թէարրուզլարը խէնէլէր, զէնկին ատէմլեր եվլատը օլան կէնճ Թիւրքլեր տիր։ Ալիսրէն պիր դաչ տէֆալար կէօրիւլմուշ օլտուղու վէճհէլ, պու տէլիդանլըլար մուհաքէմէ օլունուպ, գապահանթլարընը պէօյիւքլիյինէ կէօրէ, մաղլուբա, եախօտ մաղլումլարա չու մրդտար ադչէ Թէէտայէ իթմէեէ հիւքմ օլունույօրլար։ Իրամ վերիլինճէ, օ տէլիգանլրընն բէտերի, օղլու մու բէտտա վէ խանէմտէն Թարտ իթտիմ, վէ արթրդ պանա վարիս Թանրմամագտայըմ տէյի պէէան խտիյօր, վէ հիւքիւմէթ օ տէլիդանլրը ճէլպ իթտիրտիքտէ, պու ատէմ, պիր բարամ եօդ տուր վէ մարմ տա եօդ տուր տէյի եէմին վերեօր, վէ օ վագրթի միճլիս տիր տէյի հիւքմ վերիլիպ, ճէզա մահքէմէսինին իլամը լաղվ օլունույօր։ Պիր դաչ կիւն բէտերինին խանէսինտէն տիշարը կէչիրտիքտէն սոնրա, խանէեէ ավտէթ խտիյօր վէ հիչ պիր կէչմիշ եօդ տուր կիպի գապուլ օլունույօր, վէ պէօյլէճէ նէ մահպուսսիյէթ չէքերէք վէ նէ տէ ճէզայի նագտի վիրերէք, իճրա իթտիյի զուլմ եախօտ գապահաթ եանընտա քեար գալբեօր։ Հալ պու քի, ինկիլթերրատա, թամ օ տէլիդանլընն իճրա իթտիյի զուլմ եախօտ գապահաթ իչիւն, պիր կէնճ ատէմ երէյինճէ միւտտէթ քիւրեք ճէզասընա հիւքմ օլունճագտը։

«Տօսթլարընմոն պիր հէքիմ, ֆամիլեա սահիպի օլան պիր կէնճ էրմէնիյի պիր սէնէ գայրընմըշ տրը, քի պու էրմէնի իւզէրինէ կէչէն սէնէ եաղ մէվսիմինտէ պիր կէնճ Թիւրք հիւճիւմ խիւպ, ֆէնա սուրէթտէ ճէրհ իթմիշ իտի։ Պէտպախի էրմէնի օլ կիւնտէն պէրու պիր կիւնլիւք իշ պիլէ կէօրէմէտի, վէ ֆագիր օլտուղունտան, հէքէմէ վերէճէյի բարայը չունտան պունտան իսթիգրաղ իթմէեէ մէճպուր օլտու։ Մէրգում Թիւրք պիր միւտտէթ մահպուսիյէթէ վէ ճէզայի նագտի թէէտիյէսինէ հիւքմ օլունտու. հապստա միւտտէթինի իքմալ իթտի, ֆագաթ բէտերի զէնկին ատէմ իսէ տէ, ճէզայի նագտիյի թէէտիյէ իթմէք իսթէմէյօր, վէ պու կէնճ Թիւրք տախի, եօգարրտա նյզահ իթտիյիմ սուրէթտէ եագայը գուրթարտը։ Յօգթէօր Սիւնի պէնի թէէմին իթտի քի, օ մէճրուհ Էրմէնի, իւզէրինէ վուգու պուլան թէէարրուզլու թէէսիրաթընտան ասլա խէբտ պուլմայաճագ տրը, վէ հաթթա էօմրիւ տախի բէք կիւճ իլէ գուրթարըլապիլմիշ տիր։ Ճանի Թիւրք իսէ, քէնտիսինի հապտա իլգա իթտիրտիյի իչիւն, օ Էրմէնինին ֆամիլեասընտան ախզը ինթիգամ իտէճէյինի պէէան իտէյօր։ Պու Էրմէնինին ճէրհի մատտէսինտէ, ճանի հիչ օլմազտա պիր մրդտար վագրթի հապստա դամըշ ըտը. հալ պու քի չօդ տէֆա օ տա օլմայըպ, ճանիլեր իսմէն պիր ճէզայի նագտի իլէ եագայը գուրթարըրլար, վէ սօնրա օ ճէզայի նագտիյի տախի, եօգարը-տա զիքր իթտիյիմ կիպի, բարամըզ եօգ տուր տէեէրքէք թէէտիեէ իթմէզլեր։»

—

Պու մէքթուպ իւզէրինէ Թայմըն եազարը պէնտին թէքմիլ թէրճէմէսինի եարըն տէրճ իտէճէյիզ։

ԶՈՒԼՈՒԻՍԹԱՆ

Զուլուիսթան գաթիէն թագսիմ օլունտու, վէ Զուլու բուէսասընտան հէր պիրիսի, քէնտի մէմլէքէթինին պաշընա կէչտի։ Ֆագաթ իւլիտ պուրունունուն Ինկիլիզ թէպասը, պու թէտպիրի միճիպլի էմնիյէթ օլաճագ պիր թէտպիր ատտա իթմէյօր վէ սըր կարնէթ Ուօլպլիտէն շիքայէթ իտէյօր։ Վէ ֆիլ վագի, Զուլու բուէսասընտան շիմտիյէ տէկին Ինկիլիզլերէ պէօյիւք տօսթլուգ կէօսթէրմիշ օլան Ցուն նամ բէիս, թօբրաղընա միսիօնար գապուլ իթմէյճէճէյինի պէյան իթմիշ վէ Ինկիլիզլերէ պարտա մուամէլէ կէօսթէրմէյի պարտրմիշ։

Սէթիվայո Գար-Թաունտա, (Իմիտ Պուրնու չէհրի) իգամէթ իտէյօր, վէ Զուլուլար կիպի նէմ չըղլադ կէզմէյինի, Էվրօբայը էլպիսէսի կիմէյէ պաչլամըշ տրը։ Լօնտրայա կիթմէյէ վէ Ինկիլիզերանընն գուվվէթինի եագրնտան կէօրմէյէ տէ արզու պէյան իթմիշ տիր։

Պու Աֆրիգայը ճէպպար, մէտէնիյէթ Նիմէթլերինի դապուլ իթմէյէ պէօյիւք պիր մէյլ կէօսթէրիյօր։ Սըր Կարնէթ Ուօլսլինին Զուլուսթան հագդընտա իթթիխաղ իթտիյի թէտպիր հագդընտա Սէթիվայո, Ինկիլիզ մէնֆիի իչիւն թէէմնաթը լաղըմէյի վերիր սուրէթտէ տէյիլ տիր տէյօր, վէ մէսուլիյէթի իւզերինէ ալարագ վատ վերիյօր քի, էյէր քէնտիսի (Սէթիվայո) երինէ Զուլու հիւքմարլըղընտա իպգա օլունուր իսէ, Զուլուլար քէնտիսինին իտարէսի թահթընտա ամէլիյաթը ճէսիմէ իճրա իտէճէքլեր, չէհիրլեր եաբաճագլար, ճատտէլեր ինչա իտէճէքլեր, վէ թալիմ վէ թէրպիյէ օլապիլէճէքլեր։ Ֆագաթ, պու նէթիճէեէ վասլ օլապիլմէք իչիւն, Սէթիվայէ, Ինկիլթերրաեա կիթտիյի վագրթի, Զուլու բուէսասընտան պիր գաչընն տա քէնտիսի իլէ պէրապէր պուլունմասընը թալէպ իտէյօր։

Սէթիվայո, քէնտի բէտերինին մէսլէքինէ վէ վերտիյի նասիհաթլարա մուղայիր օլարագ Ինկիլիզլերէ գարշը մուհարէպէ աշմըշ օլմասընտան տօպայը պէեանը թէէսսիֆ իթմիշ տիր։ Բրէնս Լուի Նաբոլէօնուն գաթլինտէն տօպայը տախի էսէֆ պէեան իտէրէք տէմիշ տիր քի, բրէնսի միւշարիէյհ քէնտիսինի թանրթմըշ եախօտ հիչ օլմազտա «Նաբոլէօն» տէյի սէս վերմիշ օլաա իտի, Զուլուլար քէնտիսինի վուրմազլար իտի. չունքի, պունտան ադտէմ պիր տէֆա եաղմըշ օլտուղումուզ վէճհէլ, Նաբոլէօն իտի Զուլուլար իչիւն նամալիմ տէյիլ տիր։ Գէօյիւք Նաբոլէօնուն զապրթանընտան պիրիսի, Զուլուսիսթանտան գուրպինտէ գարաեա տիւշմիւշ օլտուղունտան, Զուլուլարա թալիմ վէ թէնսիղաթը ասքէրիյէ էօյրէթմիշ իտի։

ՊԱՐՈՆ ՏԸ ՀԱՑՄԷՐԼԷ

Աւսթրիանըն եէնի խարիճիէյ նազրը պարոն Հանրի Շարլ Հայմէրլէ, 7 դեկտեմբեր 1828 թարիխինտէ Վիէննատա տօղմուշ, վէ Զէքլսթանտա Ալէման զատէկեանընտան պիր ֆամիլեաեա մէնսուպ տուր։ Վիէննատա էլսինէի շարգիեէ ադատէմիասընտա թահսիլի մէարիֆ իտուպ, 1850 սէնէսինտէ թէրճէմանլըգ մուավինի մէմուրիյէթի իլէ Տէրսաատէթէ իրսալ օլունմուշ, վէ աղ վագրթտա իւչիւնճիւ թէրճէման օլուպ, Սէրտարը էքրէմ միւթէվէֆա էօմէր բաշա նէզտինտէ Աւսթրիա թէպասընը հիմայէյէ մէմուր օլմուշ տուր։ 1857 սէնէսինտէ Ա. թինատա սէֆարէթ քեաթիպի օլուպ 18 մահ գատար տախի մասրա հաթկիղարլըգ մէմուրիյէթինտէ պուլունմուշ տուր։ 1861 տէ Տրէզտա վէ պատէհու Ֆրանքֆօրթ սէֆարէթլերինտէ սրը քեաթիպ Բային օլունմուշ տուր։ Ցանիմարգա մուհարէպէսինտէն սօնրա, Աւսթրիա իլէ Տանիմարգա պէյնինտէ իատէի միւնասէպաթ օլունտուղու զէման պարօն Հայ-

մէրլէ Գօրէնհակտա, 1864 տէ մասլահաթկիւզար թաեին օլու. նուպ, 1866 յա գատար գալմըշ, վէ Տանիմարգա իլէ միւնասէպա. թը տօսթանէ թէէսիսինէ մու. վաֆֆագ օլմուշ տուր։

1866 տա միսսիթչարըզա Ֆը. րանգֆօրթ սէֆարէթինէ թային օլունուպ, պատէհու Բրակ մուա. հէտէի սուլհիյէսինին միզաքէ. րաթընտա տախի հաղրը պուլուն. մուշ տուր։ 1866 տա Պէրլինէ մասլահաթկիւզար թաեին օլու. նարագ, Բրուսիա իլէ միւնասէ. պաթը տօսթանէնին իատէսինէ մէմուր օլմուշ տուր։ 1868 տէ գօնթ Պիսմթ թարաֆընտան վի. էննայա տավէթ օլունուպ, խարի. ճիյէ նէզարէթինէ պիր էյամ իսթիսատամ վէ կիրիտ մէսէլէսի զէմանընտա Յէրսատէթտէ մաս. լահաթկիւզար թաեին օլունմուշ վէ իմբէրաթօր Ֆրանսօա Ժօզֆին Շարգ սէյեահաթընտա քէսպը թէհաեիւզիտիւպ, 1869 տա Ամինա սէֆարէթինէ թային օլունարագ իմբէրաթօրուն չէհրը մէգրիբէ սէյահաթընտա օ մէմուրիյէթտէ պուլունմուշ տուր։ 1877 սէնէսինտէ Իթալեա սէվկէթի նէզտինտէ էլչի թաեին օլունուպ, 1878 տէ տախի Պէրլին գօնկրէսինտէ իւ. չինճի մուրախասա օլմուշ տուր։ Գօնթ Ընարասինին իսթիֆասը իւ. զերինէ, գօնթ Գարօլի՝ միւարի. լէյհին եէրինէ քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունան մէմուրիյէթի գապուլ իթ. մէտիյինտէն, պարոն Հայմէրլէ են. թիսապ օլունմուշ տուր։ Պարոն Հայմէրլէ 1867 սէնէսինտէ Շըմլա. լեք բիւթպէսինի Պաշալրաղա թահ. վիլ իսիւպ, միւատէթը գալիէ. տէ թէրագգըը՝ մալիւմաթ վէ էհլիյէթինէ մէպնի տիր։

Լէզիւմէթ էլսինէի միւթէնէվիյէ յէ աշնա օլուպ Ալէքսանճատան պաշ. գա, Ֆրանսըզճա վէ Ինկիլիզճէ վէ Իթալիանճա վէ Թիւրքճէ վէ Ֆարսի վէ Արապի վէ Տանիմարգա լիսանընտա վէ Ֆիլէմէնքճէ վէ Բուլգճա թէքէլլիմ իտեր, վէ Սանքրիթ լիսանընը տիկէր պաղը էլսինէի աթիգայը տախի քեա. միլէն թահսիլ իյէմիշ տիր։ Միւ. շարիլէյհին թապիաթը զայէթ լա. թիֆ տիր։

Ալսթրիա խարիճիեէ նէզարէ. թինտէն ինֆիսալ իտէն գօնթ Ընարասինին, Մաճարիսթան իսի. թիլալը էսնասընտա իտամա հիւքմ օլունուպ, հալ պու քի ֆիքրար ի. տերէք գաթլ ճէզասընտան գուր. թուլմուշ օլտուղու, վէ մուախ. խէրէն օ պէօյիւք մէսնէտէ մաղ. հար պույրուլտուղու վէ մէմլէ. քէթինէ խըտմաթը քէսիրէ զէ մէնքիւրէ իճրա իյլէտիկի մալիւմ տիր։

Պու տէֆա միւշարիլէյհ գօնթ Ընարասինին նէրինէ խարիճիեէ նազըրըթ այնինտանան միւշարիլէյհ պարոն Հայմէրլէ տախի պէօյէ պիր տամ ճէվապընտան գուրթուլմուշ օլտուղունու վիէննա կազէթա. լարը եազըյորլար։ Շէյլէ քի 1848 սէնէսինտէ Ավսթրիա բայթախ. թընտա զուհուր իտէն իսթիքլա. լաթ էսնասընտա Մ. Հայմէրլէ Մէքթէպը Շարգիտէթալէպ պու. լունարագ, իսեանտա զիմէխալ օլտուղունտան, սիլահ պէտէսթ օլտուղու հալտե պաղը բէֆիզլէ. բիյլէ պէրապէր թէվգիֆ օլուն. մուշ, վէ տիվանը հարպ թարա. ֆընեան վէրիլէն իտամ հիւքմիւ. նին իճրա օլունմասը իչուն գա. թլկեահէ կէօթիւրիւտիւքտէ, Մ. տը Հիւսպեր նամընտա պիր պէօ. յիւք զաթըն միւտախէլէսիյէ հիւքմը մէգքիւր լաղվ իտիլմիշ տիր։

Նայէ Ֆրայ Բրէհ կազէթասը. նըն Սթամպօլ մուխպիրի՝ մէգքիւր կէզէթաեա եազտըը մէքթու. պուն պիր ֆիքրասընտա, չու ա. բալրդ մէսայիլի մալիւմ հադ. գընտա իճթիմա իտէն մէճալիսի վիւքէլատա խրիսթիյանլարընն տա. խի ասքէրէ ալընմալարը խուսու. սունա գարար վերիլիպ, չիմիյէ գատար ասքէրի մէքթէպլէրէ խրիսթիյան գապուլ օլունմասընը հալտե, պատէմա խրիսթիյան չօ. ճուգլարընընն տախի գապուլի թէգաբրուր իյլէտիյինի եաղը. եօր իսէ տէ, ասքէրի մէքթէպլէ. րէ խրիսթիյան գապուլ օլուն. տուղու մալիւմ օլուպ, հալթա պու սէնէ բիւշտիյէ ասքէրիյէ. լերտէն պիրէ պիր չօգ խրիսթի. յան աթֆալը չահատէթնամէ ալ. մըշլար տրը։ (Թերճէմանը Հաբէշ)

—

Սըրպիսթանտա պուլունան մա. հուտ Բուս ժէնէրալը Ֆատաիէֆ «Պօսնա իշղալընա տայիր հագ. յիդ» սերլէվհասը իրէ պիր բէսա. լէ նէյր իսէճէք իմիշ։

Պու բիսալէնին Աւսթրիա ա. լէյհինէ խուսումէթքեարանէ պիր սուրէթլէ գալէմէ ալընմըշ օլա. ճաղընը թախմին իտիյօրլար։

ՄԷՐԵԱԹԻՊ

Կազէթամըզըն 676 նօմէրօլու Նիսսէսինին Ազգային գըսմընտա Սիվաղ վիլայէթի տախիլինտէ Գանկալ գարիյէսի հագդընտա եաղտըզմըզ ֆըզդանըն զէրիճինտէ վատ իթիկիմիզ մէքթուպ պէր. վէճճի ալթի տէրճ օլունմուշտուր։

Խմբագիր Տէր

Ազգային լրագրաց ոմանց մէջ դէպ յԱնկլիա ուղևորութեանս մասին յօդ. ուածներ կարդայի, և լսեցի նաև յամանց բերանացի կարծիքներ այս մասին. և որպէս զի բուժած լինիմ դատապարտ գրոյցներն, հրապարա. կաւ կը պարզեմ ահա պատճառներ, խնդրելով 'ի ԶէնՋ Տէր Խմբագիր, որ հոմիք զայնս հրատարակել ազգօ. գուտ թերթիդ մէջ։

Որպէս յայտ է բազմաց, որ վեց տարիէ 'ի վեր թէ Ազգային և թէ կառավարական պաշտօնարանաց դրան. ներն կը դեգերեմ ընդունայն և այդ երկար շրջանի մէջ ստանձնած դատս դեռ ատա անդ կը ձգձգուի հակա. ռակ՝ այլ և այլ եպարդոներ և բարձրաստիճան պաշտօնէից խոստ. մանց, որք ինձ խաբուսիկ յոյսեր կուտային։ Այսօր ա՛լ յուսահատ եմ բոլորովին։

Սերաստիոյ Եար—Հիսար դիւղի, որ իմ ընակութիւնն է, չուրջը 3074 դեցիմ տեղ, 'ի յուլիսենից անտի խոսպան և ամայի, թուականէս չուրջ 23 տարի առաջ կառավարութիւնն Մահեցի դիւղացւոց «Էնէրգ» ով, և քիչ ժամանակի մէջ այդ անմշակ հողեր բերրի և արդասաւոր եղան չնորհիւ քրանավատակ ջանից դիւղացւոց։

Այլ 'ի վերջոյ, երբ Զէրքէս գաղ. թականութիւնն եկաւ, անօրինու. թեամբ պաշտօնական մոլեռանդ մար. դու՝մ, մեր հերկած ու վարած հո. ղերն յափշտակելով մեր ձեռքէն նո. ցա տուին, առանց դէթ ո՛ և է փոխարէնի, կամ բարձրագոյն հրա. մանի։

Ասի անպարոյր և բա՛ցարձակ բըռ. նութիւն մ'էր մեր իրաւանց դէմ, զի կարելի էր այդ հուզկահար գաղ. թականաց ուրիշ հողեր տալ իւրեանց բնակութեան շուրջը, առանց մեզ անիրաւութիւն մը ըրած ըլլալու։

Ահա այս բռնական ընթացից դէմ մեր հացի կենաց և մահու խնդիրը պաշտպանելու համար, յանուն ժո. ղովրդեանս 'ի Պոլիս եկայ, և յոյժ վտանգալից միջոցներով հուսկ ուրեմն կարողացայ մատուցանել իմ Ազգերս դէպ նոյն իսկ ամենարարձր և յե. տին ապաւէն, ուստի յուսալից և արդար գործադրութիւն մը կրպա. սէր։ այլ դեռ ցարդ իրաւունքս ճընչ. ման ներքև և դատս անլոյծ կը մը. նան։

Եղաւ ժամանակ, ուր երբեմն հաշ. տութեամբ նայուեցաւ այս խնդրոյն և յանձնախումբ կազմուեցաւ իրա. պէս քննելու զայն և տեղեկագրե. լու, ուր որ անկ էր, 'ի գործադ. րութիւն։ սակայն տեղեկագիրն, որ արդար էր յոյժ, մերժուեցաւ։

Բուռն ջանքերէ յետոյ նախորդ ե. պարդասութեան օրով յուսահատ ա. դերս մ'ալ մատուցի, յիշատակե. լով անդ վերոյիշեալ յանձնախմբի տե. ղեկագրին տրամադրութիւնքն, ո. րոց համար մեծ պաշտօնեայ մը առ որ յղուեցաւ ադերսագիրս 'ի տնօրի. նութիւն, բացարձակապէս մերժեց անգործադրելի հրատարակելով նոյն տեղեկագիրն։ այսպէս յախուռն ո. րոշմամբ կը պլացուէր ժողովրդեան, ամենէ արդար և ամենէ կարևոր 'ի. բաւունքն իսպառ ջնջուելով պաշտօ. նական շրջանակէն, որ մեր միակ ապաւէնն կը ճանչնանք։ Ի վերջոյ յիշեալ պաշտօնական գործը հոդային յանձնաժողովոյ յանձնեց մի այլ կեր. պարան տալու նպա, սակայն յանձ. նաժողովն խնդիրը մանրամասնօրէնև մօտէն քննելէ, զննելէ և շոշափելէ ետք, —չը գիտեմ 'ի՞նչ դիտմամբ— բոլորովին մոռցաւ որոշել և վճռել իրաւանց գործադրութիւնն, որոյ համար խել մը օտար միջամտու. թիւններ իսկ չի պակսեցան։ Արդի յանձնաժողովոյ սեղանին վրայ խընդիրս գրեթէ չէոյի դոյնն առաւ։

Ահա խնդիրս իւր իսկական կեր. պարանով, որոյ համար վեց տարի շարունակ ապարանէ ապարան, պաշ. տօնարանէ պաշտօնարան վազելի, աղաչելի, պաղատեցայ, այլ չը կրցի իրաւանցս աչրն ըլլալ։

Գիւղակիցքս, զորս Ազգն անար. ժանիս խնամոց կը յանձնէ անուղղա. պէս, այսօր ծայրագոյն թշուառու. թեան մէջ են առանց վարուցանի մնացած, հաւատալով յուսադրական թղթերուս, մինչ ես լիովին յուսա. հատ եմ. յետին կարողութիւնս և վերջին լուսայս տուի յօժարակամ ժողովրդեանս այս դատին համար, և վեց տարի է, Խմբագիր Տէր, հայ. բենիքէ կարօտ ընտանեկան մխիթա. րութենէ զուրկ, ժողովուրդէս և ա. նոր գործերէն հեռու, պանդուխտ, պարտական և թափառական մայրա. քաղաքիս մէջ շուրջ կը դամ հոգէ. տանջ, առանց իրական յոյս մ'ունե. նալու։

Գիւղակիցներս սաստած նամակ. ներս կարի սրտաճմլիկ են, և կա. ղաչեն զիս թախանդին ընդ փոյթ կարդադրել ինչութանց հացի խնդիրն. արտասուօք կը կրկնէ զայս ատեր վեց տարի անընդհատ ժողովուրդ մը խաղաղ, պարկեշտ և ժրաջան, որ հազար անիրաւ կեղեքումներու ներ. քև կը ճզմուէր արդէն, այսօր ալ ե. լեր նորա հացը, լոկ պատառ մը չոր հացը, կը յափշտակեն ձեռքէն դա. տապարտելով զայն յետին աղքատու. թեան։

Ահա այս վիճակին մէջ էր խնդիրն՝ երբ ամենուս յուսաբեկ և լքուն, մտադրեցի մի տաժանաւոր և յետին միջոց ալ ձեռք առնուլ, և չը թո. ղուլ երբէք, մինչ ցվերջ կեանքիս, թշուառ ժողովրդեանս սրբազնագոյն դատը. նմա նուիրելով կեանքս ողջոյն։

Նպատակ դրի ինձ ուղևորիլ դէպ յԱնկլիա, սակայն Ներին Հայրախնամ Սրբազնութիւնն, որ բազմիցս աջակ. ցած էր իսկ նիւթապէս և բարո. յապէս իմ բուռն ճգանց մէջ, իւր հաւակաւոր ժողովրդասիրութեամբ, արդիւնց զիս նպատակէս, խոստա. նալով իսկ յաջողութիւն, և յոյսեր ներշնչելով։

Տա՛յր Երկին, որ իրական գոր. ծադրութիւն մը պսակէր Ներին Բարձրաշնորհ Սրբազնութեան ջան. քերն։ և ես վերկուելով այս դժբն. դակ մտադրութենէս, երթայի ու. բախ՝ մեծանալ սրբազան մատուռիս մէջ, աղօթելով օրհներգու Օգոստա. վառ Վեհապետիս, սիրելի ազգիս արդարադատ պաշտօնէից և Սրբա. զան Հօրս անդին կենայ։

Եմ աղօթարար

Կարապետ Քահանայ

Եար—Հիսար գիւղին Սերաստիոյ

79 Հոկտ. 3

Ղալաթիա։

Ազ Շէհիրէն պարզրմըզ մէքթուպ տը։

Խմբագիր Տէր,

Երբ ամեն կողմէ ազգային յա. ռաջադիմութեան ձայներ կը լը. սուին, և մինչև անգամ Հայ օ. րիորդք իրենց գրեթէ մեռեալ վիճակին սթափելով ընկերու. թիւններ կը կազմեն 'ի զարգա. ցումն իրենց սեռին, Ազ Շէհիրի Հայերն արդարև անզգայ պիտի համարուէին եթէ այս ընդհան. րական շարժման համապատաս. խանող վիճակի մէջ չշնչեին իրենց դպրոցներն։ Ազ Շէհիրցին մինչև ցայսօր իւր հեռաւոր ազգակ. ցայ առջևյառաջադիմական ձեռ. նարկ չեր կարող դնել, սակայն այսօր կրնայ դոյզն ինչ հրապա. բակի վրայ հանել իւր իգական սեռի դպրոցը, որ տակաւին ի. րեն համար նոր է։

Մարդ չէ կարող իւր սրտի ե. ռացումը և աչաց արտասուքը ար. գելուլ՝ երբ տեսնէ թէ քաղաքա. կրթութեան աշխարհէն շատ հե. ռի ընակող և իւր մայրենի լեզուն խսպառ կորսնցնող ժողովրդեան մը աղջկունք լուիկ մնջիկ կըր. թեալ աշխարհի ձեռագործներ կը սորվին, հայերէն բառեր կը հնչեն, հայրենեաց երգեր միա. բերան կերգեն, և Հայ լեզուաւ աղօթքներ կարտասանեն՝ թէպէտ առանց հասկնալու։ Այս դպրո. ցին սկզբնաւորութիւնը տակաւին երեք ամիս է, բայց այսչափ կարճ միջոցի մէջ փութաջանութեամբ երկու հանգոյր Պոլսեցի վար. ժուհեաց, որք առանց նախան. ձու կ'աշխատին իրենց դարմա. նին յանձնուած ծառերը պտղատու ընել, ընթերցման և ձեռագոր. ծի մէջ բաւական յառաջադիմու. թիւն կընծայէ, որոյ ապացոյցն վերացման խաչի օրն անձամբ տե. սայ որ գեր. Տ. Եղնիկ վ. Պողոս. եան քարոզի առեն 'ի տես ժո. ղովրդեան հանեց մի մեծ «քռօչէ» հինգ օրիորդաց աշխատութեամբ 'ի գլուխ ելած, և ազգու յորդո. րով մը հրաւիրեց ժողովուրդն որ 'ի քաջալերութիւն նորուս օ. րիորդաց ծախու առնեն և Եկե. ղեցւոյ նուիրեն։ ժողովուրդն ան. տարբեր չմնաց իւր զաւակաց աշ. խատութիւնը պսակելու։ և մինչև 30 մէճիտ Յէտէեան գերդաստա. նին և 32 մէճիտ Զմիւռնացի Ա. բրպեան կարապետ էֆէնտիի կողմանէ նաղարէթ աղայի մրայ մնաց։ որք 'ի յիշատակ իւրեանց անուան յիշեալ մեֆիտները վճա. ռեցին և «քռօչէն» ծախու առ. նելով դարձեալ եկեղեցւոյ Ազգ. խորանին նուիրեցին։

Արդարև այս նուիրատու ան. ձինքը շնորհակալութեան արժա. նի են որ այսպէս գիտցան արժա. նի հատուցումն ընել դեռակիրթ օրիորդաց դաստն։ մանաւանդ Արբպեան կարապետ էֆէնտի, որոյ վեհանձնական բարեգործու. թիւնը բոլոր Ազ-Շէհիրցիքս ե. բախտաւորտ կը կացուցանէ։ սա ազգասիրական բարձր նպատակաւ յանձն առած է աղջկանց դպրո. ցի վարժուհեաց ամսականներն իւր քսակէն վճարել։ ուստի ինչ արդիւնք և յառաջադիմութիւն որ վայելեմ՝ յիշեալ դպրոցէն՝ նո. բին մեծապատուութեան կը պարտ. ի ազգը։ Երանի՛ թէ այսպիսի ազգասէրներու թիւը շատնար ազգին մէջ։

Գրեթէ երկու շաբաթ առաջ քաղաքիս շուրջը կենաց և ընչից ապահովութիւնը բոլորովին վեր. ցած էր։ բազմաթիւ Հայեր որոց առուտուրը գիւղերու բնակչաց հետ՝ կը կողոպտուէին և ոստի. կանութիւնը անհոգ կը կենար։ Սեպտ. 5 չորեքշաբթի լուսնալու առաւօտ յանկարծ լսուեցաւ թէ քաղաքին անմիջապէս եղերքը Հայ մ'սպաննուած է։ քննու. թիւնը ստուգեց թէ ոչինչ չէ կո. ղոպտուած սպանելոյն գոյքերէն։ ուստի յայտնապէս չարութեան և անգթութեան զոհ գնացած էր խեղճ Հայը։ տակաւին ոճրագործ չէ գտնուած և կառավարու. թիւնը ամենևին փոյթ չտարաւ որոնելու և գտնելու։ մինչև իսկ օտարք կը վկայեն թէ սպանեալը պարկեշտ և համեստաբարոյ անձ մ'էր և իւր վարմամբը առիթ չեր տուած այլոց թշնամութիւնը իր վրայ հրաւիրելու։ Սակայն արդի նորեկ Գայմագամ՝ պէյը սակաւ ինչ յոյս կուտայ առաջնո. վորութեան հսկելոյ։ վասն զի գա. լուն պէս հրաման ըրաւ որ գի. ջերապահներ յատկանան և փո. ղոցները հսկողութեան տակ առ. նուին, որով այժմ ըստ բաւակա. նի անդորրութիւն կը վայելեն տեղւոյս բնակիչք։

21 սեպտ. 1879

յԱգ-Շէհիր Կարապետ Լուսաբերեան

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔԻՐԱՐ ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Թունանըն ազգքի ճիհէթինտէ օ. լան ասքէրին ամէլիյաթը։—Բա. գարճըգ մուհարէպէսի։

(680 Նոմէրոյտան պէվմ)

Սեպտեմբերին օն պէշինտէն սոնրա մէզքիւր Ցօպրուճա օրտու. սը իբի քէշի իճրա իտուպ, պիրի 20տէ Սիլիսթրէյէ տօղրու վէ տի. կերի 25տէ Բաղարճըղա տօղրու մուգու պուլտու։ Պու սուրէթլէ Թիւրքլէրին իսթիհքեամաթը նէ գուվվէթտէ պուլունտուղու, վէ իսթիհքեամաթը մէզքիւրէյի մու. հաֆզաղա իթմէք իչուն նէ գատար ասքէրլէրի օլտուղու խայլիճէ ան. լաշըլըը։ Հոկտեմբեր 17տէ Պո. ղազ քէօյունտէն Սիլիսթրէյէ կի. տէն եօլուն իւզէրինտէ գաղագ. լար պէօյիւք պիր Թիւրք գաֆի. լէսինի զասպ իտիւպ, մայէթին. տէքի ասքէրի էսիր թութտուլար։ Նոյեմբեր 23տէ Ժէնէրալ Զիմմեր. ման տիւշմանըն մէվգի վէ գուվվէ. թինի երինէ անլամագ մէճպուրի. յէթինտէ պուլունտուղունտան, պիր խայլի սէյեար գօլլար սէվգ իթմտի, քի պու գօլլար Լօմեր Ֆագըտա, Պայէզդա վէ Հաճը օղու Բաղարճըղընտա Թիւրքլէրլէ չաթըշըպ զալէպ իթմիշլէր տիր։

Նոյեմբեր եվասիթինտէ Պոզազ քէօյ վէ Քիւսթէնճէ խաթընը իլէրիսինտէ երիմի քիլօմէթրօ գա. տար մահալ թէմամիյլէ Թիւրք. լերտէն թախլիյէ օլունմուշ օլ. մաղլա, մուախխէրէն Բաղարճը. ղա գատար տախի ասաքիրի Օս. մանլիյէ կերիլէտիլմիշ տիր։

Բաղարճըգ տէնիզ պօյունտան իմթիատա իտուպ Ցօպրուճատան Սթամպօլ կիտէն պէօյիւք ասքէրի թարիգին իւզէրինտէ պուլունուպ, Ցօպրուճատաքի մէվգիլէր ալը. նընճա, Բաղարճըգ տախի մէվ. գիի մէզքիւրէնին պաչը սայլըը։ Օնուն իչիւն Թիւրքլեր մէվգիի մէզքիւրէ զկյատէսիյէ մէթանէթ վէրմիշ օլուպ չէհրը մէզքիւր պիր չօգ իսթիհքեամլար իհմաթա օ. լունմուշ վէ ճիվար թէբէլերտէ մէթերիսլեր վէ գալէլեր եաբըլմը։ օլմաղլա, Բաղարճըգտան՝ պիւ. թիւն հէվալիյէ աթէճ սաչըլա պի. լիր իտի։

1878 սէնէսի յունվար այընտա Բաղարճըգտա հէր պիրի սէքիզեր եիւզ քիչիտէն 12 թապուր Մըսըր ասքէրի, հէր պիրի պէշեր եիւզ քիչիտէն սէքիզ թապուր Օսմանլը ասքէրի, 1500 սիւվարի վէ 42 թօր՝ վէ պիր միւքրէզէտէ պաչը պօ ղուգ վար իտի։ հէբսի 20,000 նէ. ֆեր պուլունուպ, պունլար Բէչիտ բաշանըն թահթը գօսմանտասընտա իտիլէր։ վարնա վէ Բուսֆուգ ա. բասընտաքի խաթթը իւզէրինտէ եիւրիւմէք վէ Ժէնէրալ Տէլլինկս. հաւզէնին ասքէրիյէ պիրլէշմէք իչիւն, Ժէնէրալ Զիմմերման պու մէվգիի ալըպ գուվվէթինի թար ու մար իթմէլի իտի։

Յունվար 26տա իճրաի ամէլիյա. թա պաչլայըպ, ճէնուպտան Գա. բա քիլիսէ գարիյէսինին դուր. պինտէ Բաղարճըղըն գարշըսընտա իբի լիվա ասքէրլէ պէշ պաթար. եա թօր վէ Զայըը Օրման քէօ. յիւնիւն եանընտա պիր լիվա իլէ իւչ պաթարեա թօր պրագարգ. տան սոնրա, միւխթէլիթ պիր բի. եատէ ֆրգասը թէշքիլ իտերէք Ժէնէրալ Ժուգօֆըն գօսմանտա. սընա վէրտի։

Պու ֆրգատա 17ինճի վէ 18ինճի ֆրգալարընն պիրինճի լիվալարը յա. լա ալթը պաթարեա թօր, պիր հիւսար ալայը, պիր տրակօն իլէ պիր տէ գաղագ ալայը վէ տէֆա իւչ պէօյիւք գաղագ վէ երինէ իւչ աթը պաթարեասը վար իտի, վէ Ժէնէրալ Մանսէյլն թահթը գօ. մանտասընտա պուլունմագտա ի. տի։ Քէօբէքճիլէր վէ թօխս Գու. եուսու գարիյէսէրի իւզէրինտէն ֆրգալի մէզքիւրէ վարնա չօսէսի իւզէրինէ տօղրու եիւրիւտիլուպ, պու սուրէթլէ Բաղարճըգ էօթէ թարաֆընտան ալընարագ վարնա իլէ մուխապէրաթը գաթ օլունա. ճագ տրը։

Պու չէվիրմէ հարէքէթինէ պաշ. լանը պաչլանմագ, Բաշիա բաշա յունվար 26տա սապահլայըն Գա. բա-Քիլիսէ գարիյէսի ճիհէթին. տէն տիշարը հիւճում իտէրէք, հարէքէթը մէզքիւրէյի մէն իթ. տի։ Օսմանը սիւվարիսինին գա. րիյէի մէզքիւրէյէ եագալշարը. վէ արգասընտան տա պիր խայլի ըկյատէ ասքէրի կելմէքտէ օլտու. ղու գարաղալար թարաֆընտան խապէր վերիլտի։ Ժէնէրալ Շամ. շէվ տիւշմանը սուրտուրթմագ. ՀՇիւն, տէրագապ ալթը պէօյիւք գաղագ վէ իբի պաթարեա թօր իլէրիյէ սէվգ իթմտի։ Մէզքիւր գաղագլար պին ատրմ ուղագտա իբէն, Օսմանլըլար աթէշ իթմէ. յէ պաչլատրգալարընտան, գա. զագլար տախի քէմալը չիտէթ. լէ մուգապէլէ իտերէք, ասաքիր Մըսրիյէնին հարէքէթինի մէն իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտուլար։ գաղագ գօսմանտանը միրալայ Իս. մայլօֆ նէֆէրաթըյլա պէրապէր տէֆաթլէ տիւշման բիատէսի իւ. զերինէ հիւճում իտուպ, բաքիպ օլտուղու աթը թէլէֆ իսինճէյէ գատար սավաշը։ Թարութինօ ալայընընն ավճրարը մէվգիի հար. պա եագլաշըգալարընտա գա. զագլար կէրի չէքիլուպ պէօյիւք. լերինի եէնիտէն տիւզէլթտիրէր։ վէ պատէհու տիւշման սիւվարի. սի իւզերինէ հիւճում իտուպ ֆէ. բրարէ մէճպուր իթմտիլէր։ Մուախ. խէրէն բիյատէնին սաղ ճիհէթի արգասընտամէվգի թութտուգալ. ըընտա, Յօն թօրճուլարը հէնուզ աթէշ իճրասընտա ատվամ իթ. մէքտէ իտիլէր։

Պու սրբատա Թիւրքլէր մէվգիի հարպէ հաբիմ պիր թէբէլի իշ. զալ իթմէնէ մուվաֆֆագ օլուպ, օրատա իսթիհքեամ եաբմաեա պաչլատրգալարընտան, պունլարը օրատան տէֆ իթմէք լազմ ի. տի։

Պիր լիվա գօսմանտանը պիր խայ. լը Օսմանլը բիյատէսինին թօր. ճուլարը պէրապէր Բաղարճըգ. տան չըգըպ, Բուսլարըն թարաս. սուսակեահը օլան պիր թէբէնէ տօղրու եիւրիւտիլէրինի խա. պէր ալընճա, իբի ալայ ասքէր վէ օն ալթը ատէտ թօր աբարագ տէրագապ իլէրիյէ տօղրու կէթ. տի։

Մէզքիւր լիվանըն գօսմանտանը Ժէնէրալ Նէլսօն թարութինօ աս. քէրինի իբի խաթթ իւզէրինէ տիզէրէք, մէզքիւր թէբէ իւզէ. րինէ եիւրիւտիլ, վէ ասաքիրի Մըսրիյէ թարաֆընտան հէր նէ գատար չէտխա պիր աթէճէ օղ. բաար իսէ տէ, եէնէ օնլարը օ. բատան տէֆ իթմտի։

Թարութինօ ալայը իլէրիյէ տօղ. ղու թէբէնէ եագալաշտրգտա, Մը. սըր բիյատէ գօլլարը, մէզքիւր ալայըն սոլ ճանաֆը իւզէրինտէ Զէրնի-Գուրկան թապիաբնա տօղրու իլէրլէմէքտէ իտիլէր։

(Տեվ.)

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

Իսկիւտար, Նոր թաղ
9 Հոկտ. 1879

Տէր.

Պարզասիրաց Միութեան ընդհ. ժողովը արտաքոյ կարգի նիստ ունի յառաջիկայ կիւրակէ 14 հոկտ. ի շեմարան Ազգ. վարժարան Իսկիւտար։

Ատեանը պիտի բացուի ի ժամ 6 և պիտի փակուի ի ժամ 10 ճիշդ։ Ուստի կը հրաւիրեմք հրապարակաւ ժողովոյս՝ այն բոլոր պարզասէր Հայուհիք որ մեզ անծանօթ ըլլալով հրաւիրուած չեն դիւանէս։ Ով որ պարզ ըլլալու միտումն ունի և կուզէ մասնակցիլ Պարզասէր Միութեան, կրնայ ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրը նշանակեալ տեղը և իւր աղատ կարծիքը յայտնել մտադիրներուն ձեւակերպութեան համար։

Ուստի, խմբագրապետ Տէր, ի դիտութիւն բոլոր պարզասիրաց զայս հրատարակելնիդ կը խնդրեմք։ Մնամք յարգանօք

Պարզ. Միութ. Ընդհ. ժող.

Ատենադպիր Ատենապետ
Վ. Բ. Պ. Թորոսեան Ե. Պ. Թորոսեան

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Վերջնական որոշում «Մատեղի».

Բ. Ընթերցումն կանոնագրութեան և հաստատութեան.

Գ. Ընտրութիւն ժողովատեղւոյ։
1—3

Կ. Պոլիս 6 հոկտ. 79

. . . խմբագիր,

Դպրոցասիրաց—Արևելեան ընկերութեան Տնօրէն խորհուրդն կը փութայ ներկայիս ծանուցանել, ի գիտակցութիւն և ի բերկրութիւն համայն ազգայնոց և անդամոց, թէ ընկերութեանս Բաղէշի վարժարանին բացումը տեղի ունեցաւ է ամսոյս 1 ին։

Մատուցանելով Ձեզ կանխաւ մեր շնորհակալիքը,

Մնանք յարգանօք.

Փ. Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. Տամատեան Մ. Ռոֆայէլեան

Բ. ՑՈՒՑԱԿ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԱՑ

Ս. Ներսէսեան գիշերօթիկ վարժարանին Հայոց Եկեղեցւոյ.

(Շարունակութիւն)

Մեծապատիւ էֆէնտիք,

Թորոս Ձէրկիւրեան 1 թօք մատամբոլ.
Խաչատուր Արլոսնեան 1 գլուխ շաքար 2 տէստէ մոմ.
Խաչատուր Ժամակոչեան 11 ուկէս մէթր պասմա.
Խաչատուր Լիւլէճեան 4 սապօն.
Խաչատուր Մարտիկեան 2 թօք մանիսա.
Խաչատուր Պալեան 1 թ. մահուտի.
Խաչատուր Սահակեան 2 լամպա.
Կարապետ Գոյումճեան 1 գլուխ շաքար 2 տէստէ մոմ.
Կարապետ Մանճիկեան 20 դ.հկն.
Կարապետ Նազարեան 10 դ.հկն.
Կարապետ Ֆ. Պետրոսեան 2 ֆէս.
Կարապետ Քիւրտեան 4 հօխա սապօն 5 տէստէ մոմ.
Կարապետ Փիլիկեան կէս հօխա թիւթիւն.
Կիւրեղ Ցաղատամեան 1 թ. կտաւ.
Հայրապետ Ազապլարեան 7 մէթր պասմա.
Ղազար Նորսիկեան 17 արշ. թիքա.
Ղավրիել Ցոյն 2 հատ աշտանակ.
Ղուկաս Յովսէփեան 39 հ. սապօն.
Մանուկ Ղմատունի 1 թօք կտաւ.
Մանուկ Ձէօկիւրեան 18 մէթր պասմա.
Մանուկ Սարրաֆեան 4 չէթիլ փայտ 1 գլուխ շաքար.
Մարտիրոս Ֆ. Մելքոնեան 4 տէս. մոմ 4 չիշ մեղան 1 գլ. շաքար.
Մելքոն Ազաճանեան 5 դահեկան.
Մարուքէ Մչիկեան 2 հօխա մանգաղօնիա.
Մելքոն Սիւրմէնեան 5 տէս. մոմ 1 գլուխ շաքար.
Մէհմէտ Ֆաքի 15 ղրուշ.
Մինաս Կոպալեան 1 թօք մատամբոլ 1 թօք մահուտի.
Մինաս Փիլոսեան 1 թօք մանիսա.
Միսաք Սեդրաքեան 5 տէս. մոմ.
Միքայէլ Եփրանեան 100 դահեկն.
Միքայէլ Բէմախցի 1 տէս. մոմ. 1 տէսթէ քիպրիթ.
Մկրտիչ Գունտագեան 1 թօք մանիսա.
Մկրտիչ Շոխացի 2 հօխա սապօն.
Մկրտիչ Ուենեան 5 դահեկան.
Մկրտիչ Զէօկիւրեան 1 թ. պասմա.
Մկրտիչ Ցէմիրճեան 1 թ. մահուտի.
Յակովբ Ա.յճեան 3 թօք մանիսա.
Յակովբ Բզունացի 5 տէսթէ մոմ.
Յակովբ Թիւթիւնճիւ 1 հատ աղելեյ սսկի.
Յակովբ Ժամակոչեան 3 թ. մանիսա
Յակովբ Ղարիշպէկեան 15 դ.հկն.
Յակովբ Մըրտիկեան 5 արշ. պասմա
Յակովբ Սիմէօնեան 1 գլուխ շաքար 1 հօխա սապօն.
Յակովբ Տէմիրճի 20 արշ. պասմա.
Յակովբ Ցնտեսեան 1 թ. լենկօթ.
Յարութիւն Ղալայճեան 2 հօխա թիւթիւն.
Յարութիւն Միքայէլեան 2 գլուխ շաքար.
Յարութիւն Ներկարարեան 17 մէթր պասմա.
Յարութիւն Զագալեան 2 լամպա.
Յարութիւն Սէթոյեան 2 տէսթէ մոմ 1 տէսթէ քիպրիթ.
Յարութիւն Վարժապետեան 1 գլուխ շաքար,
Յարութիւն Ցէմիրճեան 1 թօք մահուտի,
Յարութիւն Օտապաշեան 2 թօք մանիսա.

(Շարունակելի)

ԻԼԱՆԱԹ

Թէքիրտաղի ամիրայութեան էլչի.

Թօքխանէի ամիրեան մէկ վուտ 8,600 գրչ նուհաս թօք թալաշը ելլէ, 9,451½ գրչ նուհաս էլէք վէ սաիրէ խուրտէսի, վէ 3,000 գրչ պաղրը ճիւրուհի վէ 10,000 գրչ թուրնօ տէսթիկահլարը՝ տա հասրլ օլան սիւբրիւնթիւլիւ պաղրը (թալաշը, վէ 903 գրչ դաբսիւլ խուրտէսինտէն հասրլ օլան քիւլիւչէ պաղրը վէ մէթալիք Պուքսէր ֆիշէնկի խուրտէսինտէն հասրլ օլան պիր նիւմէրօտա 5,966 վէ իքի նիւմէրօտա 4875 գրչ քիւլիւչէ բիրինճի էսմանլնտան նրսքը գօնթրաթօ թարիխնտէ եիւղիւք Օսմանլը ալթունու եիւղ զուրուշ հիսապը իլէ թօքխանէ (խազինէսինին ասհապը մախլուպ եէտինտէ պուլունան սէրկի վէ սուրէթլերինտէն մահսուսը իճրա վէ նրսքը տիկէրի բէչինէն վէ այնէն լիրա օլարագ խազինէի մէգքիւրեէ իթա օլունմագ շարթը վէ չէրահիթի սաիրէ իլէ ֆիրուխթու մուգարրէր օլտուղու ճիհէթլէ, իշպու թըշ. էվվէլին 11 ինճի բէնչէնպահ կիւնիւնտէն իթիպարէն, մէվգիի միւզայեատյէ գօնուլարագ, շէհրը մէզպուրուն 18ինճի բէնչէնպահ կիւնիւ գարարը գաթիլերի վերիլճէյինէ, վէ շու միւտեթ զարֆընտա հէր կիւն սաաթ օնա գատար միւրաճաաթ իտէնլէր գապուլ օլունաճաղընա պինէն, էշեակ մէգքիւրէնին քեաֆֆէսինի վէ եախօտ հէր գանը պիր նէվինի իչթիրայա թալիպ օլուպ տա նիւմունէլերինի կէօրմէք վէ չէրահիթի թաֆսիլաթը անլամագ իսթէյէնլերին եէվմը մէգքիւրտէ եանի թըշրինի էվվէլին 18ինճի բէնչէնպահ կիւնիւ սաաթ օնա գատար թօքխանէի ամիրէ մէճլիսինէ կէլմէկլերի իլան օլունուր։ 2—1

6 թըշրինի էվվէլ 95

Հայտար-Բաշա վէ Գատըքէօյիւ վէ Ատալար վէ Այիսթէֆանօս վէ Իզմիտ վէ Մուտանեա վէ կէմլէյիք վէ Թէքիրտաղը խաթլարընա իչլէմէքաթ օլան 12ատէտ քիւչիւք վաքօրլար իլէ խաքէլէր վէ պու խաքէլէրին իմթիյազը զուհուր իտէճէք թարիպլինէ չէրահիթի լազըմէ իլէ ֆիրուխթ վէ թէրք օլունաճաղընտան, իսթէք իտէնլերին չէրահիթի յապմէյի կէօրմէք վէ տէրէօհտէ իթմէք իւզրէ տայիրէի պահրկէյէ կէլմէկլերի իլան օլունուր։

6 թըշրինի էվվէլ 95 3—1

ՎՈՍԲՈՐ

ՏՈՒԽԱՆ Վէ ՍԻԿՈՒԱ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

Գալաթատա վէյֆօտա սօգաղընտա Ն.° 23 վէ 2 միճէտտէէն քիչատ օլունմըշ վոսբոր նամ ֆապրիգամըզտա Եէնիճէէնին էնալա վէ գօգուլու թիւթիւնլերինտէն, քէնարը տրգդաթյա իմալ օլունուպ, Այասուլուգ նամ մուզիրը թիւթիւնլերտէն ասլա պուլունմամագ շարթը իլէ միչթերիլերիմզին խօշնուտկէթինի պատի օլաճագ սուրէթտէ հէր նէվ թիւթիւն վէ սիկարաբար պուլունարագ, ումում տիւբեանլարտա ֆիրուխթ օլունմագտա պուլունտուղու կիպի, բաղդէթլու միչթերիլէր թարաֆընտան տախի սրբարրը օլունտուգտա, քէնտի մաթլուպլերինէ մուվաֆֆըգ տիգգաթը թամամէ իլէ իսմալու իճրա օլունաճաղը, վէ իպերուտէ կէրէք պէյ օղլու վէ կէրէք սաիր իդթիղա իսէն մահալլերտէ աչրյաճագ մախսուսի չիւպէլէրիմիզինվէ թային օլունաճագ գօմիսիոնէրլէրիմիզին իճրասընա տէկին, միչթերիլերիմիզէ սուհուլէթ օլմագ իչին սրբարրը վէրմէք իսթէյէնլերին չիմտիլիք ֆապրիգամըզա վէ Սթամպօլտա Ամա ալթընտա Ն. 45 աչըմըշ չիւպէմիզէ միւրաճաաթ իլէմէլերի վէ մէքթուպա տախի սրբարրը վուգուինտէ սէրիսի իրսալ վէ թէսլիմինէ սայ իտիմէքտէ տիր։

Մէզգիւր ֆապրիգանրն ասրլ իչի, զաթէն էվվրօքա իլէ վէ տիյարը տիւէր իլէ եաբրագ թիւթիւն ախզ ու իթասը եաբմագլըգ օլտուղունտան, պու պապտէ թիճարեթտէն զիյատէ չէրէֆէ խահիշկէր պուլունտուղու ճիհէթլէ, քեաֆֆէի միչթերիլերի խօշնուտ իսթէքլի իֆթիհիարէ չալըշաճաղընը՝ բիայէթու էհալիյէ վատ ու պէյան իլէմէքտէ տիր։

60—34

ԳԱԼԻԶԱՑԱ ՖՐՕՆՏԻՆԱ
ԳԱԲՍԻԽԼ ՏԷՍԱՆՆՍ ՖԷՊՐԻՖԻԻԴ

Սբնմայա ֆաբրը հաղ

Պու մուալիճէ սրթմայա գարշը բէք ալա պիր իրամ օլուպ, սօլֆաթատան չօգ էյլի վէ մուէսսիր տիր վէ մէշհուր հէքիմլեր թարաֆընտան թավսիյէ օլունմագտա տրը։ Դայաթա վէ Սթամպօլուն պէօյիւք էճզահանէլերինէ միւրաճաաթ օլունմասը։ 46

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒԻՐԹԱ.

NORTH BRITISH
AND MERCANTILE
INSURANCE COMPANY

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆԴ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լէնդրա վէ Էդինպուրկ Եանկը Սէյոտրա գոմբանէսասը.

Ասրլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	2,000,000
Էքսթէնմիշ սերմայէ	250,000	
Եանկըն չիւպէսինտէն հասրլ օլան ֆիթիւսաթ ադճէսի	1,082,768	1,332,768
Եանկրն չիւպէսինտէն օլան հասրլաթը սէնէվիյէսի		916,646

NORTHERN
ASSURANC CONPANY

ՆՕՐԹԸՐՆ

Նամ Լէնդրա Եանկը վէ Էմր Սէյոտրա գոմբանէսասը.

Ասրլ սերմայէ	Ինկիլիզ լիրասը	3,000,000
Էքսթէնմիշ սերմայէ	150,000	
Եանկրն վէ էմր չիւպէսինտէն հասրլ օլան ֆիթիյաթ	2,092,000	2,242,000
Եանկրն չիւպէսինտէն լիրասը սէնէվիսի		403,000

Պուլարէէ իէէ սէյոտրա գոմբանէսասրընը պէրարէ սճէնիսսա պուլունաղ, Եանկը սէյոտրասը էյէտ, գոմբանէսասրընը ինճանրան էնճանրա գոմբանէսասրը գարէսի նէնտամ սէյոտրասընտան էյնանրա գոմբանէսասրը մանճէպտիճէ, սէյոտրա էնրոթէսերի եանկէյէրէրէ գէլ էյնէրսա սէյոտրա էնկէրէրինը էյնանրա գոմբանէսասրը վէ նէր էյնճէկ սասրընը, Պէյօղլու վէ Ղալաթա վէ Սմանպօլ վէ ճէվրը շէհէր վէ էթրաֆրա, էնրէնէրէ եանկէյէրէ սէյոտրասը էսկէնտէյէ վէ ֆէյսրի վէ սայրրէ հարբէրտա մալտամ ալմաք էնրէյէնլերին Ղալաթատա Թէքիրտաղ-Պէշճընտա Գոյմէնտ բանընտա գէնէլ գարտան էյնանրա գոմբանէսասրընը ճէնէթսրը.

Մէգքիւր գոմբանէսասրընը ճէնէթսրը
ՀՕՀՆ ԲԱՅՈՒ.
Վէ ուսուրու մէսալիհինէ մէմուր
ԳԱՌՆԻԿ Ճ. ՍԵՐՈՒԵԱՆ

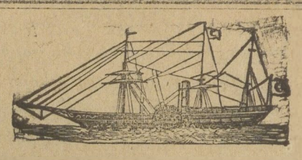

ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՄԱԽՍՈՍԷ ՎԱՊՈՐԱՅԻՆՆԵՐԸ

ՎԱԳԹԸ ՀԱՐԼԻՔԷԹԼԷՐԻ

Իշխ. 1879 «Էնէռ» թըշրինի էվվէլէն էմբիրտրը բաղը էրբեռ կէնէտնտան էրբիպտրէ

ԱՏԱԼԱՐ ԹԱՐԻԳԻ
ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Ատալար սապանլարը էօբրէյտէ

Սբ. Տ.
1 15 Պ. Ատատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը (*)
1 15 Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի (*)
1 15 Մալթէբէտէն, Պօսթանճը, Մօտա (*)
3 15 Պ. Ատատան, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը։
7 — Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը, Գատըքէօյ (8 Պ. Ա.)

Բէօբրէտէն Ատալար ճանէպէրէ

Սբ. Տ.
3 45 Գատըքէօյ, Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
8 45 Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա,
9 45 Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
10 — Մօտա, Պօսթանճը, Մալթէբէ,
10 45 Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Ատալարան Բէօբրէյտ

Սբ. Տ.
12 30 Պ. Ատա, Հէյպէլի (*)
1 — Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գընալը (*)
1 15 Մալթէբէ, Պօսթան, Մօտա (*)
3 Բէնտիքտէն Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գնալը, Գատըքէօյ (9. Պ. Ատատան)

(*) Ինչպու սէֆէրլէր Թըշրինի էվվէլէն օն պէշինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն եարմար սաաթ սօնկրա իճրա օլունմագ տրը։

Բէօբրէտէն Ատալար

Սբ. Տ.	
3 30	Գատըքէօյ, Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
10 —	Գնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնտիք
10 —	Մօտա, Պօսթանճը, Մալթէբէ,
11 15	Հէյպէլի, Պ. Ատա

ԳԱՏԸՔԷՕՅ ԹԱՐԻԳԻ

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ		ԲԱԶԱՐ ՍԷՖԷՐԼԷՐԻ	
Բէօբրէտէն	Գատըքէօյէ	Բէօբրէտէն	Գատըքէօյէ
Սբ. Տ.	Սբ. Տ.	Սբ. Տ.	Սբ. Տ.
1	1	1	1
1 45	1 45	2	2
2 30	2 30	3	3
3 15	3 15	4	4
4 15	4 15	5	5
5 30	5 30	6	6
8 30	8 30	9	9
9 30	9 30	10	10
10 30	10 30	11	11
11 15	11 15	12	12
12 —	11 45		

Լիւզումի թագտիրտէ պաղը սէֆէրլէր Հայտար բաշայա օղրայաճագ։

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Իսէթ ղանդիրճիէրէ գարիբլարընա գիրէսապրէ

ԵԷՎՄԻՑԷ ՍԷՖԷՐԼԷՐ

Հայտար Բաշադան

Սբ. Տ.	Գարեր Ն.
2 15	Գարթար իչին 1
4 15	Գարթար իչին 3
9	Ղայրը միւթէատրֆ
11 20	Գարթար իչին 5

Բէօբրէտէն

Սբ. Տ.	Գարեր Ն.
12 40	Գարթար իչին 2
3 15	Ղայրը միւթէատրֆ
7 40	Գարթար իչին 4
10 30	Գարթար իչին 6

ԱՅԻՍԹԷՖԱՆՕՍ ԹԱՐԻԳԻ

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻՆՏԷՆ ՄԱՍՏԱ

Այիսթէֆանօսատան Բէօբրէյտ

Սբ. Տ.	
1 10	Այիսթէֆանօսատան Մաբրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու.

Սբ. Տ.	Աչշամ
10 30	Գումգաբու, Սամաթիա Մաբրիքէօյ, Այիսթէֆանօս։

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Սբ. Տ.	Սոպահ
1 10	Այիսթէֆանօսատան Մաբրիքէօյ, Սամաթիա, Գումգաբու.

Սբ. Տ.	Աչշամ
10 30	Սամաթիա, Մաբրիքէօյ, Այիսթէֆանօս, Գումգաբու

ԻԼԹԱՐԱԹ

Քէօբրիւ վէ խակէլէ մէմուրլերի այնէն պիլէէթ ալուպ պիլէէթ եէրինէ բարա ախզ խլէմէլերի քիւլիւէն մէմնու տրը. միւթէճասըրլերի պէր մուէնիպի թ ամամաթ չէտիտէն մէսուլ տրը, պինանէն ալնչ վաքօրա բաքիպ օյան գէվամ հէնկամը բահատ պիլէէթլերինի ախզ իթմէկլերի միւսթէրճա տրը։ Ինչու իսթարէ մուվաֆադաթ իթմէյուպ տէ խակէլէէ չըղըլաճագ էնտատ պիլէէթ ալընաճագ օլունուր իսկ, պիլա խաթիանա պիրինճի մէվգը եօլճուսու ատտ օլունուպ, եազդը թարաֆընտան պիրինճի մէվգրեէ մախսուս օլան պիլէէթ վերիլէճէկի իլան օլունուր։

Ախշամարը քէօբրիւտէն սաաթ 10. 45ճտ ատալարա վէ սաաթ 10 40 վէ 11 20 վէ 12ճտ Գատըքէօյիւնէ հարաքէթ իտէն վաքօրարա ճիւրմիւ պէօյիւք վէ եօլճուսրը իզամ իտէք տէրէճէտէ օլան եիւք վէ էշեա դապուլ օլունմայաճագ տրը։

Սահիպի իմթիյազ

ԱՆՏՕՆ ՍԱԴՈՒԵԱՆ

Օ ԼԻՕՆ Տ'ՕՐ

ՂԱԼԱԹԱՅԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԷ

ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՍՕԳԱՂԸ Ն.° 8

Մէգքիւր մաղազատա էրքէք իչիւն Բարիզին վէ Լօնտրանրն սօն մօտասընտան օլարագ հաղրը բուպալար ֆիրուխթ օլունուտուղու կիպի, Բարիզին էն սօն մօտա վէ եէնի պիչիմ գատրն մանթօլրը տախի սաթըլըը։ Ֆիյաթլար զայէթ էհվէլն։

Ֆ. ԿՐՈՒՆՊԱՎՆ Է ԳՕՄԲ.

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 20 Հոկտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.	97–11/16
Օամ. էսհամը այշլարը	11– 1/2
» » գարանտը	11– 2/8
Իսթիգրազ 65	14– 1/4
» 69	13–3/4
» 71	55–3/4
» 72	21–1/4
» 73	12–3/8
Օսմանլը պանգառը	10–1/2
Մըսրը տույուն. մութա հրտէ	47– 5/8
» իմթիյազը	73–3/8
Ռուսիա իսթիգրազը	88–1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	–

Փարիզ, 20 Հոկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	83-40
» » 5 գրօնուզ	116-87½
Օամ. էսհամը այշլարը	11-50
» » գարանտը	11-45
Իսթիգրազ 65 ֆր.	71-25
» 69	68-75
» 73	62-30
Մըսրը ֆօնտ. մութա հրտէ	241-25
Գրէտի Լիօնէ	863-75
Օսմանլը պանգասը	515-
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	43-50
Իսթալիա էսհամը	78-50
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-30

Վիէննա, 20 Հոկտ.

Աճիо ֆիօրին	–
Ռումէլի չըմէնտրֆէրի	20-

ԴԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	12-15
Գու սապահ այշլարը	12-13
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % ֆ.	67-50
» 65 » 6 % ֆ.	67-50
» 69 (Բիւնար) 6	65-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզօր)	21-
» 73 6 % ֆ.	60-50
Ռումէլի չըմէնտրֆէր 3	42-75
Ագճէ ֆայիզի %	9-
Ըրբօր Ղրշ	00-
Հավալէսիզ »	55-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4- 9
Սատամպոլ պանգասը	6-
Օսմիէթէ ժէնէրալ	4- 7
Թրամվայ	4-

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օամ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղ.	Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	106-15	
Մէթալիք »	117-20	
Պէշլիք »	118-	
Պաղրը »	425-	
Գայմէ »	745-	
Ինկիլիզ լիրասը	109-22	
Ֆրանսըզ ալթունու	87-11	
Փոլ	89-32	
Գրիմից ալթունու	51-10	
Գարպոն գայմէսի	8-66	